

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto er ol. 3. uri popoldne za deželo. Ako pada nara dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemal ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.
Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v „Narodni tiskarni“, ulica Veturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo „Gorice“. Oglasi se računijo po pečetnicah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Spremembe v Trstu.

V tem, ko se je o spremembi na namestniškem stolcu v Trstu še le poročalo v listih, pa se je že resnično izvršila neka druga sprememba v Trstu, katera se tudi v precejšnji meri tiče primorskih, izlasti pa tržaških Slovencev. To je sprememba na policijskem ravnateljstvu v Trstu.

Kakor je našim čitateljem že znano, je bil na mesto dosedanjega višega policijskega svetnika v Trstu, Budina, imenovan okrajni glavar v Poreču Lasciac.

Že imenovanje jednega političnega uradnika policijskim uradnikom je nekaj nenavadnega; ali da se je za mesto višega policijskega svetnika v Trstu imenovalo ravno moža, kateri je v primorski politiki igral že tako vlogo, kakor bivši poreški okrajni glavar, to pa je že celo nekaj izvanrednega in baš to je, radi česar se hočemo baviti s tem imenovanjem tudi mi.

Da so bili znani februarški dogodki v Trstu povod spremembi na tamošnjem policijskem ravnateljstvu ter istotako možni spremembi na namestništvu, o tem vedo povedati skoro vsi listi, ki so se pečali s tržaškimi razmerami. Ti februarški dogodki da so izbili slednjič dno sodu, iz katerega je prihajalo toliko državi nevarnega gradiva. Sam ministerski predsednik dr. Koerber je v tozadevni razpravi v drž. zboru izrekel prepričanje, da so sodelovali na teh dogodkih drugi nevarnejši življi t. j. irredenta in anarhizem ter da se je približal čas, ko bo treba v Trstu obracunati s tem faktorjem. S tega stališča, kakor ga je slikal sam ministerski predsednik o položaju Trsta, bi bili pač februarški dogodki vzrok spremembam, ki se izvršujejo na najvažnejših mestih v Trstu, čeravno bi se dalo preiskovati, da li so zares ti dogodki izključen vzrok gori omenjenim spremembam. Pa recimo da je tako, recimo s člankarjem v „Information“, s katerim smo se nedavno bavili, da je treba v Primorju, osobito v Trstu temeljito pometi z obstoječimi razmerami, — kako pa se prav za prav strinjajo s to zahtevo

LISTEK.

Danilo Gurč.

Malorusko spisal Marko Vovčok, poslovenil Cvetko.

(Dalje.)

Že izza mladih nog je bil sirota: mati mu je umrla mlada, a očeta so mu ubili v vojski. — Pripovedovali so stari ljudje, da je imel tudi še sestro, krasno mladenko. In ta je vseljubila Ljeha, a brat niti tega vedel ni, temveč vedela je samo stara ena, ki je živela pri njih in ju odgajala. Zastonj je starka opominjala Katro; devotka ni slušala. In ko ni bilo brata doma, je ušla z Ljehom na Poljako. Pride brat domov in vpraša starko:

„Kje pa je sestra? Zakaj mi ni prišla naproti?“

On je tako ljubil sestro, kakor svoje rodno dete; vedno je samo mislil: kaj dela Katra, s čim bi razveselil sestrice, s čim ji postregel.

Vprašal je on, a stara je zaplakala, pa reče:

„Nikdo ti ne bode hodil več naproti, moj sokol jasni, razen mene starice.“

„temeljitega pometanja“ v Koerberjevem listu baš imenovane spremembe?

O dvornem svetniku Simonelli, tem presumtivnem tržaškem namestniku ne bomo govorili, ker njegovo imenovanje še ni gotova stvar. A pisanje irredentovskih listov, pred vsem tržaškega „Piccola“ in pa zasebna poročila iz njegove ožje domovine, Dalmacije, nasprotujejo popolnoma vsebini članka v „Information“ in pa dr. Koerberjev izjavam v državnem zboru. Simonelli je Dalmatinec in vzgojen v onem italijanskem duhu, ki je sovražen pravicam hrvatskega naroda v Dalmaciji, ta vzgoja ga tudi stavi na stališče dalmatinskih „avtonomašev“, kateri, ker v manjšini, zagovarjajo avtonomijo, katerih politika pa je prav onih Italijanov Primorja, ki brez milosti tlačijo k tlom slovanske narode ob Adriji. Kaka perspektiva se kaže primorskim Slovanom, ako zasede namestniški stolec v Trstu dalmatinski avtonomaš Simonelli, ni težko uganiti. Saj nam to že nekako pojasnjuje shod isterskega italijanskega političnega društva, ki se je vršil v nedeljo dne 7. t. m. v Piranu. Na tem shodu je italijanski isterski poslanec Benati soglasno z zborovalci shoda izjavil, da so Italijani pripravljene pogajati se z vlado za ustanovitev boljših razmer v Primorju ter dati iste tudi svoje glasove na razpologo za pogodbo, ako vlada izpolni vse želje primorskih Italijanov. Tudi želé Italijani s Slovani živeti v miru in želé onih časov nazaj, ko je vladal mir med obema narodnostima. Ta izjava isterskih Lahov in — Simonelli, kako lepo se to strinja! Koliko zagotovila leži v obojem, da bi se potem zares temeljito pometlo z še obstoječimi razmerami t. j. da bi se napravil v Primorju oni red in mir, kakoršen bi vladal — na grobu narodnega obstanka primorskih Slovanov!

Tako bi dr. Koerber izganjal — hudiča z belcebubom, tako zatiral irredento z — irredento.

A drugi tak faktor že sedi na stolu tržaškega policijskega ravnateljstva. Kako bode Lasciac izganjal hudiča irredente, to dokaj pojasnjuje glasilo isterskih „signorov“ „L'Istria“, ki obžaluje odhod

„A kaj je? Kaka nezgoda? Kje je se „ra“?“

Starka mu je povedala, kako se je Katra zaljubila v Ljeha, kako ni poslušala njenih besedi, ni prošnje ni grožnje.

„Včeraj“, pripoveduje starka, „proti večeru je prihajal konjenik, ona je izišla, a jaz sem pohitela za njo. Ali: mlada je, pa je brže odhitela, kakor jaz. Vzel jo je v naročje in izginil. Samo to sem videla.“

„Ni li to tisti Ljeh, kateri je bival na Maksimčinovi pristavi?“

„Da, tisti je, moj golob! Kamorkoli sva šli, vedno je nama hodil pred oči.“

Ničesar drugega ni rekel Danilo. Bled kakor platno je uprl oči v tla in se zamislil. In reče:

„Z Bogom, mati!“

„Kam greš, moj orel? Ostavljaš me zli tugi in žalosti! Li kmalu prideš?“

„Skoraj se vrnem.“

„Zasedel je konja in odjahal, a ni ga bilo dva meseca. Starica pa pogleduje odkod pride, ter plaka:

„Hranila sem ja, odgojila in sedaj oba izgubila!“

Naenkrat, nekega večera, zaropota

okr. glavarja Lasciaca iz Poreča, kjer si je stekel velikih zaslug za italijansko stvar. O bivšem policijskem svetniku Budinu se je trdilo, da je moral za to ostaviti svoje mesto, ker se je pod njegovim vodstvom na tržaški policiji baje gojil takozvani „Vertuschungssystem“ t. j. da se je preveč skozi prste gledalo izvestnemu gibanju v Trstu, iz katerega so se mogli izcimiti februarški dogodki, in da je torej policija s svojo teorijo zamolčanja najvč zakrivila, da je moglo priti do znanih žalostnih dogodkov. Koliko je na tem resnice, ne moremo vedeti, to pa je znano, da je bila tržaški italijanski irredenti tamošnja policija vse preveč slovenska in avstrijska ter da jo jo grdo gledala baš zaradi tega, ker ta irredenta ni mogla razširiti svojega delovanja v Trstu kakor bi bila rada.

Ali zdaj čuj svet: Tako namestnik grof Goëss kakor i viši policijski svetnik Budin sta bila irredenti preveč avstrijska — zdaj pa pride avstrijska vlada, katera hoče obracunati z ital. oligarhijo, — pa imenuje moža kakor sta Lasciac in Simonelli!

Ali ni to torej ironija najhuljše vrste, ali se torej ne pravi to zares izganjati hudiča z belcebubom?

Kako bode Lasciac vstreljal intencijam avstr. vlade in ital. irredente h kratu, kako bode torej služil dvema gospodoma, tega sicer ne vemo, a razlagamo si stvar po svoje. In razlagamo si jo tako, da bode šlo vse lepo, kakor po stari navadi, pod firmo avstrijske lojalnosti, ne da bi se skrivil las oligarhiji — kakor po navadi; državi zvesto prebivalstvo Trsta je lahko patrijotično — kakor po navadi, a svoje lojalnosti ni treba kazati tako, da bi žalilo one elemente, s katerimi treba „temeljito pometi“ — in tako dalje po navadi dosedanjega zistema: kaži eno, misli drugo, pa če se pri tem obrne Adrija na robe in se ob njenih bregovih postavi — Avstrija na glavo!

Politični pregled.

Razpuščen deželni zbori.

„Wiener Zeitung“ priobčuje ces. patent s katerim se razpuščajo deželni zbori štajerski, nižje- in gorenje avstrijski,

na dvorišču; izide starka, a Danilo privzuje konja.

„Oj, moj sinko, cvetek moj! Kje si vse bil tako dolgo? Nisi li ničesar čul o sestri? Kje je ona moja ptičica? Kakšno srečo ji je dal Gospod?“

A on molči, niti dihaja iz ust.

Peljala ga je v hišo in se prestrašila: tako se je spremenil!

„Moj Danilečko, kako si to strašen. Če nisi bolan? Te je li pot tako utrudila?“

„Truden sem!“ reče. „Hočem malo počiti.“

In mrk je, jako truden.

Postala je starica kraj njega, vse tiho, in izide.

Živita vsak zase. Danilo niti ne spomni ne sestre, kakor da je nikoli niti bilo ni, a starka je v veliki skrbi in reče nekdanj, težko zdahnivša:

„Kje je zdaj moja mila Katra? Samo da bi mogla videti mojo miljenko. Kako ji je v tujini?“

Danilo se drži, kakor da ne sliši.

„Danilečko, mar si hud na sestro, mar ti ni nič žal po sestri, ker se niti ne spominjaš na bedno mladenko? Brž ko

solnograški, moravski, šleski in predorelski. Ob enem se razpišejo za te deželne zборе nove volitve.

Česko-nemška sprava.

Češki listi vedo poročati, da je ministerski predsednik Koerber že pripravil načrt za konference s češkimi in nemškimi zaupniki. V tem načrtu sta dva konkretna predloga, katerih je eden v prilog Čehom, drugi pa v korist Nemcem. Ta dva predloga sta temeljna kamna za česko-nemško pravno stavbo in tvorita tak meritorni junctim, da je eno brez drugega nemogoče. O vsebini teh dveh predlogov češki listi ne vedo še ničesar poročati in se tudi o prvotni vesti ne more trditi, da bi jej ne sledili prej ali slej kaki uradni dementi.

Česko-nemško vprašanje in Poljaki.

Znane izjave mladočeških voditeljev, posebno pa načelnika kluba dr. Pacaka o rešitvi česko-nemškega pravnega vprašanja in dotičnih čeških zahtev so dale raznim poljskim listom povod za razmotrivanje vprašanja, kje naj se sploh vršé ta pravna pogajanja. Ministerski predsednik Koerber je, kakor znano, že povabil češke voditelje na dotične pogovore in se ti vrše bržkone takoj, ko bo naša vlada popolno zadovoljila Szellovo vlado v zadevi nagodbe. S tem načinom reševanja pravnega vprašanja so pa pred vsem nezadovoljni Poljaki. V njih imenu govori sedaj „Gazeta Narodowa“, ki piše mej drugim to-le: „Mi Poljaki imamo tisoč razlogov za to, da skrbimo z vsemi silami, z vsem vplivom za to, da se okrepi konstitucionalno legalni položaj in mir v državi. S tega stališča pa moramo delati na to, da se sporna vprašanja, od katerih je odvisna edinost parlamenta in parlamentarizma, ne rešujejo izvenparlamentarno, v zaupnih kabinetnih dogovorih, marveč javno v parlamentu. Mi torej kratkoma zahtevamo, da se kmalu snide državni zbor in prične takoj reševati ta sporna vprašanja... Vlada naj parlamentu prepusti odgovornost, če ne more najti nikakega izkoda iz labirinta narodnostnih zahtev“. S to mislijo se strinjajo tudi nekateri drugi krogi, čeprav ne morejo dobro uvideti, da bi se pojavile pri reševanju res manjše težkoče v parlamentu kot v zasebnih pogovorih, a obenem tudi vprašujejo Poljake, naj li velja to samo o česko-nemškem pravnem vprašanju in ne tudi recimo o agrarni stavki na Poljskem?

Mirovno sodišče v Haagu.

Ob znani mejnarodni mirovni konferenci ustanovljeno mirovno sodišče v Haagu je dne 1. t. m. prvkrat prišlo v položaj, da razsoja o neki preporni zadevi. Razsodišče se je sestalo na željo

izpregovorim o nji, odideš hipoma iz hiše. Kolikokrat sem te že prosila, da pojdi ter jo poišči, kje je... Morda jo je oni Ljeh ostavil; morda se nesrečnica kod drugod muči, pa se boji se vrniti. Mar hočeš zapustiti svojo rodno kri ljudem v zasmeh?“

„Ne vznemirjaj se, starica! Tvoja Katra ne bode nikomur v zasmeh.“

„A kje je? Kje je? Ti si jo videl?“

„Moli za njeno dušo!“

„Bože moj, Bože! Tedaj si ti svojo sestro s sveta spravil! Katra moja nesrečna! Propalo je tvoje življenje kakor makov cvet! Danilo, velik je tvoj greh!“

„Dosti“, reče, „žena; jok ničesar ne pomore.“

„A kje je on?“

„Vprašaj črnega vrana, koji mu je kosti obral!“

IV.

Tak ženin je bil Danilo Gurč, ki je prosil za Natalijino roko; a Ivgi ni bilo na drugim, kakor bogati zet.

Nesrečna mladenka, kakor da je strela udarila vanjo.

„Mama moja“, piaka, „ne pogublajte mene mlade, ne silite me Gurču.“

ameriškega predsednika Roosevelta in bo razsojalo o razpore mej zveznimi državami in Meksiko. Povod razpore je dala tale zadeva. Ko je Kalifornija še pripadala Meksiki, polastil se je predsednik Queseda v donarni stiski kalifornijskega kresdenega premoženja. Zato se je pa Meksika zavezala, da izplačuje kalifornijski duhovščini primerno rento. Tej obljubi je bila Meksika tako dolgo zvesta, dokler Kalifornija ni prešla v posest zveznih držav. Nova vlada pa ni hotela nič slišati o obljubi predsednika Queseda. Kalifornijska duhovščina se je obrnila nato do meksikanske vlade, ki jo je pa zopet odvrnila iz zagovorom, da nad Kalifornijo gospodujejo sedaj zvezne države. Po obestranskem dogovoru se sedaj rešuje to pereče vprašanje v Haagu. Za razsodnike si je odbral vsak del do dva moža. Ti štirje razsodniki si izvolijo petega člana kot predsednika in tekem 30 dni morajo izreči končno sodbo. Po preteku osmih dni sme ena ali druga stranka zahtevati revizije.

Kmetijski upor v Italiji.

V Candelu blizu Loggie se je pred sinočnjim uprlo 400 kmetov svojim močnim delodajalcem, ki niso hoteli ugoditi njih zahtevi po zvišanju plače. Vprijazili so kmetje najprej stavko, potem pa zaprli vhod v kraj, da ne bi dohajali delat zunanji ljudje. Prvi poziv orožnikov je bil brezuspešen. Kmetje so jih napadli z različnim orodjem. Na poziv je potem došlo vojaštvo, ki so je kmetje sprejeli s kamenjem. Dvema vojakoma so iztrgali iz rok orožje in je bilo več ranjenih. Vojaki so jeli streljati na množico in pri tem ubili pet oseb, deset jih pa ranili. Mir je zavladal v kraju šele potem, ko je došla nova vojska in orožniška pomoč. Bilo je prijatih več upornih kmetov. Tako je poskrbela uprava za zatiranje kmeta!

Buri in Angličji.

Minuli teden so se burški voditelji podali v Londonu k ministru za kolonije Chamberlainu in mu predložili svoje zahteve, ki so: Popolna amnestija za vse britanske podanike, ki so se udeležili južnofriške vojne; jednaka pravica za angleški in nizozemski jezik v šoli in uradu; izpuščenje ujetnikov, ter odškodnina za vse izgube v vojni. Chamberlain se je baje zavzel ko je zasljal te predloge, ki da so v nasprotju s pogoji ob sklepanju miru, kakoršni so mu bili predloženi. Vsi teh zahtev Burrov se je ustvaril nov položaj, ki utegne imeti ne ljubih posledic. Buri so verjeli Kitchenerju in Milnerju, a ker se od vseh obojuba ne izpolni niti jedna, so stavili Buri točne zahteve, od katerih izpolnitve je odvisen mir v južni Afriki.

Domače in razne novice.

† Ivan vitez Nabergoj.

V sredo dopoldne se je hipoma raznesla vest da je umrl na Proseku voditelj tržaških Slovencev Ivan vitez Nabergoj. Da je ta vest silno potrla tržaške Slovence, je samo ob sebi umevno, ako se pomisli, kaj je bil Nabergoj Slovincem Trsta in okolice v narodnem oziru. Ivan Nabergoj se je porodil na Proseku dne 28. maja 1835 in je dovršil zdaj blizo 68. leto svoje starosti. Razmere so

Raji vmrem, kakor da bi njega vzela.

Ne poslušaj Ivga hčere, prisili jo. Poročili so jo, obhajali ženitnino in spremili novoporočenca v selo. Pričakovala je Natalijo starica s kruhom in soljo:

„Gospa moja mladostna! Blagoslovil te Gospod s srečo in zdravjem! Bila zdrava kakor voda, bogata kakor zemlja, a krasna kakor roža! Ti bodeš našo hišo razveselila in mene starko pomladila.“

Tako pozdravi stara mlado in se raduje ter plaka.

Tudi Danilo se je izpremenil, odkar se je oženil: nič več mu niso namršeni obrvi, a na ustnicah mu igra ljubezniv smehljaj. Vzljubil je iskreno mlado ženo. Samo mladenka je plaha kakor ptičica iz gaja: ko on izpregovori, ona ne dvigne oči, a ko jo prime za roko, prebledi v lice in roka ji zadrhti.

Živita že pol leta; mlada se še ni navadila. Začel je zopet mršiti črne obrvi Danilo in ostro ter strašno pogleda včasih mlado ženo.

Nekdaj se je napotil v mesto. Natalija ga spremlja, pa postane bleda in turobna, ko je on naenkrat obstal in pogledal vanjo. Objame jo krepko in

tako nanesle, da Nabergoj ni dovršil nego domaćo ljudsko šolo; a njegova duševna vposobljenost, katero je prinesel seboj na svet, ga je skoro dvignila na višek narodnega zastopnika. Leta 1865 je bil Ivan Nabergoj izvoljen v tržaški mestni zastop ter je ostal kot mestni svetovalec celih 35 let. Tu se je tako možato potegoval za pravice svojih volilcev, da so mu poverili zastopstvo v državnem zboru l. 1873. Svoj državnozbornski mandat je izvrševal do l. 1897, katero leto ga je izpodrinila brezobzirna gonja tržaške lahonske klike. A svoje dolžnosti kot narodni zastopnik je izvrševal tako neustrašno, da si je nakopal vroče sovraštvo pri nasprotnikih, a brezmejno ljubezen in zaupanje zavednih tržaških in okoličanskih Slovencev. Ako bi se hotelo vse Nabergojevo delo za blagor tržaških Slovencev popisati, napolnilo bi se knjige. Koliko shodov, koliko politično in gospodarsko važnih sej se je vršilo pod Nabergojevim vodstvom, vse to ve oni, ki je spremljal vse delovanje tega moža. Nabergoj se ni strašil ne grožnje ne hujškanj nasprotnikov, — da niti za svoje življenje se ni bal ko je šlo za to, da nastopi za pošteno slovensko stvar. Saj je bilo l. 1899, ko je zadnjikrat prišel v tržaški mestni svet, da je najeta druhal z galerije metala okna in svetilke v zbornico z namenom, da stori kaj žalega toli sovražnemu Nabergoju.

Po letu 1897 mu je sicer bolezen zabranjevala delati javno v prejšnji meri, a še potem je stalno sodeloval na vseh narodnih ustanovah. Nabergoj je soustanovljatelj polit. društva „Edinost“ kateremu je bil predsednik dolgo let; tudi je soustanovljatelj slovensko kmetijsko družbo, tržaško slov. posojilnico in bil sodruženik pri mnogih društvih.

Ali koliko je bilo vredno Nabergojevo delo za občini blagor, je pa najboljši dokaz to, da mu je cesar podelil vitežtvo Fran Josipovega reda.

Dolgoletne borbe pasu neustrašnega junaka v narodni borbi vendarle utrudile in utrujen je v sredo jutraj zatisnil svoje oči za veke.

Nabergoj je bil tržaškim Slovincem zvezda voditeljica, a vsem Slovincem uzor pravega, čistega rodoljuba. Danes ko krije Nabergoja hladna gomila, pa kličemo z osirotelimi tržaškimi Slovinci:

Blag ti bodi spomin, plemeniti bojovník za najsvetejša naša prava! Večna luč naj ti sveti!

Pogreb pokojnega vit Nabergoja se je vršil vsjeraj dopoldne ob enajstih uri ob velikanskem sijaju. Občinstva je prišlo iz vseh krajev ogromno število, zlasti so se pogreba v impozantnem številu vdeležili Slovenci iz Trsta, izlasti prijatelji in znanci Nabergojevi ter njegovi politični sobojovníki. Došla sta iz Ljubljane tudi državna poslanca dr. Ferjančič in Povše, potem isterska zastopnika Spinčič in Mandič. Na grobu sta govorila Spinčič in dr. Ferjančič.

Ves Prosek je bil v žalnih zastavah.

Tržaški namestnik grof Goëss je šel na dopust za dobo 12 tednov; nadomestuje ga dvorni svetnik na namestništvu vitez Schwarz.

Za „Šolski Dom“ je došlo našemu upravništvu: Ostanek darovanih vencev ranjki Franciški Blažica 16 K.

Predsedništvu je došlo: Josip Ivančič, profesor v Gorici, za prvo ustanovnino še 94 K, za drugo ustanovnino

srčno:

„Beda moja, Natalija! Jaz tebi nisem drag. Pogubil sem i tebe i sebe!“

Ona je hotela nekaj odgovoriti, ali je samo zaplakala. Zasedel je Danilo korja in odjahal, ne ozrši se.

Ostala je Natalija sama, vredila vse v gospodarstvu, pa šla v gozd. Njuna hiša je bila v gozdu. Tiho in pusto naokoli. Pot se vije po gozdu... Samo listje šumi, pevajo in cvrče ptičice in smukajo kuščarji po travi. Povsod zeleno in dišeče in sveže! Dvigala se je visoka breza in trepetala trepetlika z nežnimi listi, a rdeči kup jagod gori kakor ogenj, ali razkazuje divja gozdna rožica svoje drobne lističe in svoj vonjajoči cvetek; razvile so se vejice ravno kakor puščice, a bezgovina se je zavila v svoj zeleni zavoj in mnogo je na nji bobik rdečezlatih. In koliko bilja in cvetja! In praprot se je razčesal v cele šope; duhteča breza se je ovila okrog suhega in skrivljenega debla in temni zimzelen, a povsod naokoli rdeče cvetje... Kakor daleč nesó oči!... Od zgoraj pa siplje solnce svoje lepo toploto v temno zelenje, a iz goste šume prihaja ugoden hlad.

200 K; dr. A Gregorčič v Gorici 10 K; „Narodna tiskarna“ v Gorici 20 K. Srčna hvala!

Umrl je te dni v Komnu g. nadučitelj v pokoju France Bunec v 72 letu svoje dobe. Pokojnik je učiteljeval dolgo vrsto let v Kamnjah; potem v Nabrežini, v Komnu in nazadnje v Škrbini. V pokoju živel je v Komnu. Pokojnik je bil oče c. kr. okr. šol. nadzornika v Pavinu, načelnika v Dolini in c. kr. sod. pisarniškega oficijala v Komnu.

N. p. v. m.!

Večerni trgovski tečaj. — Da se vsaj nekoliko odpomore v Gorici vedno več se oglašuje potrebi po strokovno izobraženem trgovskem osebju in da se ob enem tudi trgovskemu osebju ponudi prilika razširiti svoje strokovno obzorje, sklenil je „Šolski Dom“ otvoriti letos z dnem 20. septembra večerni trgovski tečaj. Za učno moč se je posrečilo pridobiti gosp. Svetoslava Premrou, čegar resnost in strokovna izobraženost je v Gorici dovolj poznana, da jamči za uspeh tečaja.

Priglasiti se smejo toliko gospodje, kolikor gospodične. Če se oglasi večje število gospodičen, se tečaj loži in bodo imele gospodične pouk v popoldnevnih urah. Za pokritje stroškov se bode pobirala zmerna šolnina, katera se ubožnejšim obiskovalcem tečaja zniža.

Pouk bode obsegal trgovsko računstvo, trgovsko dopisovanje, menično in trgovsko pravo, jednovito in dvojno knjigovodstvo, Natančni učni načrt je mogoče videti toliko pri g. Premrou v „Centralni posojilnici“ kolikor v „Šolskem Domu“ kjer se sprejemajo priglasitve k tečaju od danes dalje do 20. septembra. Poučevalo se bo po trikrat na teden, vsaki krat po dve uri.

Učiteljstvo in stranka „Soča“. — V zadnji številki našega lista smo torej priobčili uradni popravek c. kr. okr. šolskega sveta za goriško okolico, ki se bavi z dopisom „z dežele“, katerega smo svoječasno priobčili v svojem listu pod naslovom „Naši učitelji in stranka „Soča“. Dobili smo od iste strani kakor omenjeni dopis zopet precej obširen članek, ki se bavi z uradnim popravkom c. kr. okr. šolskega sveta. V tem članku je napisana kritika uradnega popravka, ob enem so pa navedena neka nova dejstva. Iz posebnih vzrokov pa tega članka ne objavimo. — Da pa gosp. dopisniku vsaj deloma vstrožemo ter da zvedo o tem kar poroča dopisnik, tudi kompetentni krogi, poslali smo jeden prepis g. deželnemu poslancu in zastopniku deželnega odbora v deželnem šolskem svetu prof. Berbuču da ga porabi na primeren mestu in na primeren način; drugi prepis članka pa smo poslali predsedniku c. kr. okr. šolskega sveta visokorodnemu gospodu grofu Attems u, da se z njegovo vsebino seznaní.

Prvi dopis pa smo objavili zaradi tega, ker dobajajo tudi nam vedne pritožbe o postopanju c. kr. okr. šolskega sveta in posebej še pritožbe o postopanju c. kr. okr. šolskega nadzornika g. Finžgerja z učitelji, ki ne pripadajo „Sočini“ stranki. Posebno se nam je zdela popolnoma opravičena opazka v dotičnem dopisu, da je namreč „Sočina“ stranka v nekaki dotiki z okr. šolskim svetom, ko je vendar „Soča“ sama večkrat pisala, da so njeni somišlje-

Pogleda naokoli Natalija in oblijejo jo drobne solze:

„Oj, svet ti jasni, svet ti moj prekrasni!“ zdahne s pesnikom: „Kaj mi lepota tvoja hasni!“

Podpre si glavo ob belo roko, — pa plaka in se spominja svojih deviških let: kako je bilo veselo ter lepo!... In pride ji na misel jasnooki Mihajlo; kako je bil blag in ljubezniv!...

„Grem obiskat svojo mamico“, pomisli. „Danilo se vrne šele jutri, pa ne bode niti vedel ne. Morda se snidemo zadni pot... Videti hočem svoje selo, videti domačo ulico. Ako zakasnim, me spremi mati nazaj.“

VI.

Dvigne se ter gre po stezi; a že je bil večer in rosa je padala. Gre, gre Natalija, a srce ji bije, komaj da ji ne izkoči Mesec je vzšel; noč topla in tiha. Glej po Dnjepru seva sinja voda in čolni so ob obali privezani, a ondi je i brodnik; čez kratko uro more priti, ni daleč.

V tem posluhne Natalija: nekdo gre za njo. Ozre se, a to prihaja Danilo... V trenutku jo dohiti... Ne zavedaje se,

niki gospodarji v okr. šolskem svetu ter da se nimajo napredni učitelji ničesar bati, — ne da bi bil c. kr. okr. šolski svet kedaj popravljalo „Sočino“ pisavo!

Da sloni tako očitjanje na nekaterih dejstvih, v dokaz nam je imenovanje nadučitelja za Miren, dasiravno je bil med prosilci učitelj v službi deset let starejši od onega, ki je bil imenovan; dasiravno je bil ta učitelj v vsakem oziru bolj kvalificiran nego oni ki je dobil to mesto. Opomnimo naj samo to, da je imel ta učitelj poleg učiteljskega v Kopru več gimnazijskih razredov za seboj, dočim ni imel imenovani učitelj razun učiteljskega ničesar za seboj nego le — „kobarško univerzo“; vendar je moral starejši in bolj kvalificirani učitelji ostati na cedilu!

In kdo nas bode uveril, da ni ta učitelj zaradi tega dobil prednosti, ker ni bil „naprednjak“, dočim je bil njegov tekmeec v boju med „naprednimi“ učitelji vedno v prvih vrstah in je zaradi tega prišel tudi v disciplinarno preiskavo. In ni-li značilno, da se je gospod okrajni šolski nadzornik Finžgar ravno za tega gospoda posebno zanimal in zanj agitiral? Da-li je tako postopanje od njegove strani objektivno, o tem smemo pač dvomiti.

„Soča“ in Muha. — Ko je tržaška „Edinost“ prinesla vest, da je bivši deželni poslanec g. Muha o priliki cesarjevega potovanja k vojaškim vajam v Pulj, ogovoril Nj. Veličanstvo na kolodvoru v Divači jedino le v nemškem jeziku, ni hotela „Soča“ tega verjeti in je v prvem hipu to vest le zabeležila z opazko, da se hoče prepričati, da li je ta vest resnična. Vsak rodoljubni in zavedni Slovenec je po taki pisavi „Soča“ sodil, da bode ona, ako se dokaže da je bila vest v „Edinost“ resnična, g. bivšega dež. poslancu vzela na — muho, kakor se možu, ki ima tako malo spoštovanja do svojega jezika — „pritiče“. Ali „Sočina“ afarist se je premislil. Menil je namreč: saj itak postajajo vrste mojih pomagavcev vsaki dan redkeje in vsled tega tudi moj žep bolj prazen. Hudič naj raje vzame se narodnost in ves narodni ponos, nego da bi trpel moj žep! Zato pa je v svoji zadnji številki dal nastopu gosp. Muhe popoln absolutorij. Mesto na gosp. Muho spravil se je pa pri tej priliki na prof. Berbuča ter ga privlekel v celo zadevo s prav izvirno pobalinsko neumnostjo. Sicer pa že poznamo — velikane v barabstvu pri „Soči“. Ko pridejo v zagato da bi morali bičati grehe svojih pristašev, takrat pa vedno obrnejo bič in udrihajo brez vsakega povoda po drugih, da bi tako z nesramnim vikom in krakom odvrnili pozornost svojih kratkovidnih čitateljev od — svojih grehov.

Novi nemri v Trstu. — V Trstu izhaja list „Il Sole“. Ta list je naslednik prejšnjega lista „Avanti“. V njem se zaporedoma razkrivajo razne nelepe reči o tržaški laški canori, o slabem gospodarstvu tržaških magistratovcev in o raznih dejstvih italijanskih potentatov. Zaradi tega preganjajo tudi ti ljudje na vse možne načine ta list in radi bi ga uničili. Ker se pa to njim samim ni moglo posrečiti, dobili so si zaveznikov pri socialistih. „Il Sole“ je namreč nedavno priobčil nek članek naperjen prot voditeljem tržaških socialnih demokratov. V tem članku jih pozivlje, da položijo vendar enkrat račun o denarju, ki jim dohaja iz raznih in različnih prispevkov,

se vrže Natalija v vodo in zaplava po Dnjepru kakor ribiča.

Dohiti jo Danilo.

„Ne bodeš mi ušla!“ vikne. „Ne boš mi ušla!“

Odgne čoln ob vodi in zaplavi za njo; nima vésla... veslâ z ostro sabljico. Čoln leti, ali vendar ne more dohiti Natalije. Ona je že daleč. Rdeča ruta ji je ušla po reki, dblgi lasje se razpusté po vodi. Danilo jo ulovi za te lase svilenene... A ko je zamahnil z blestečo sabljico, je samo topla krv pordela Dnjepru površino.

Pogubivši Danilo ženo, je i sam poginil: ali samovoljno, ali je Gospod Bog kaznoval. Nasli so oba ribiči drugo jutro. Ona je bila izmučena in tužna, a on srdit in grozen, Bože! Kakor jo je z močno roko pograbil za lase, tako se mu je i roka zaplela za vedno. Tako skupno so ju i našli obadva. Da bi mu bil samo Gospod Bog tako ponosno dušo napolil h dobremu! Ker on je bil dober in pravičen. Sam ni nikdar koga ogoljufal, ampak je samega sebe upropastil pred Bogom.

(Koniec.)

katero morajo donášati delavci, da si vzdržujejo organizacijo. Ta članek je seveda te voditelje hudo spekel in tako so postali tudi oni zavezniki tržaške „comore“ nasproti listu „Il Sole“.

Minulo soboto prišli so neki ljudje v uredništvo gori omenjenega lista, da bi urednika pretepli in v resnici prišlo je tudi do pretepa; urednik je baje dobil nekaterih po glavi. Pa hujske bi se mu bilo zgodilo, da ni neki uslužbenec tiskarne, kjer se tiska „Il Sole“, začel streljati na napadalce. Zadel ni sicer nobenega, a prepodil jih je vendar. V sredo pa so imeli socialisti neki shod, na katerem so baje sklenili napasti tiskarno, v kateri se tiska „Il Sole“, nahajajočo se v ulici Chiozza šte. 7., jo demolirati in stroje razbiti.

To je prišlo policiji do vseh in je zaradi tega postavila pred tiskarno več redarjev kakor je tudi na vhodnih ulic, ki vodijo do tiskarne, postavila večje število straž, da bi zabranila nameravan napad. V četrtek zjutraj pa je policija aretirala delavca Chiarocosi-ja in Ivana Zolijo ter krojaškega mojstra Paneka; to pa zato, ker je bilo naznanjeno, da so stali ti trje na čelu shoda na katerem je bil baje sklenjen napad na tiskarno.

Ivan Zolia je predsednik delavskega društva v prosti luki in izvrševalni član socialističnega društva. Zato so se izrekli delavci v prosti luki z njim solidarni in so začeli štrajkati že ob 9. uri popoldne. Tem so se koj pridružili kurjači raznih parnikov zasidranih v tržaški luki. Popoldne pa je imel izvrševalni odbor združenih socialistov svojo sejo, katere so se udeležili tudi štrajkujoči delavci. Predsednik Pitoni je sicer odvrčal vsaj navidezno delavce od štrajka, četudi je priznal opravičeno ogorčenost ki je zavladala med njimi zaradi pisave lista „Il Sole“. Ali delavci niso hoteli ničesar slišati in so sklenili da ne odnehajo s štrajkom, dokler se ne odpravi iz Trsta ono zlo, ki je povzročilo ta štrajk, z drugimi besedami: dokler se ne zapre list „Il Sole“. Tudi podpredsednik mestne delegacije, ki nadomestuje zdaj odsotnega župana Sandrinellija, prišel je k voditelju c. kr. namestništva, k dvornemu svetniku Schwarzu ter stavil do njega skoro jednake pogoje, kakoršne so stavili delavci. In tako so tržaški socialisti srečno prijadrali v okrilje tržaških camoristov, katerim ni bila sreča delavstva nikdar pri srcu; — pravimo, tako so postali tržaški socialisti kar naravnost orožje v rokah židovskega kapitalizma.

Vlada je seveda iz previdnosti ukrenila vse potrebno, da se vzdržita v Trstu mir in red. Zato pa sta odpoklicana tudi iz Gorice dva bataljona pešpolka šte. 47 v Trst, kamor sta se odpeljala večeraj zjutraj.

Danes je štrajk končan, štrajkujoči so se vrnili na delo in izpuščeni so na svobodo aretiranci.

Žena ovadila moža radl tatvine. — V četrtek predpoludne prišla je k tukajšnjemu okrajnemu glavarstvu neka Josipina Sovdata iz Tolmina ter tam naznanila to-le: Sinoči t. j. v sredo zvečer pripeljala sva se v Gorico z mojim možem Julijem na vozičku z jednim konjem. Voziček in konj sta moja lastnina in vse to smo spravili pod streho v gostilni Gorjančevi v Attemsovi palači na Kornju. Prišla sva v Gorico na povabilo okrožnega sodišča ker obadva zahtevava ločitev. Ne da bi meni kaj povedal, je moj mož skrivaj zapregel konjička ter jo odpihal z njim ne ve se kam. Potemtakem in ker sta bila konj in voziček moja lastnina, mi je mož voz in konja vkradel.

Vsled te izpovedi šla je policija koj na delo, namreč iskat konja, voz in Sovdata. Vse to je policija kmalu našla v gostilni pri „Zvezdi“. Konja in voz je policija sekvestrirala, Sovdata pa je sprmila na policijski urad. Tam je Sovdat sicer priznal, da sta konj in voz lastnina njegove žene, ali ob jrdnem je trdil, da ima tudi on nekaj pravic do voza in do konja, ker je za oboje potrosil že marsikateri groš. — Na to je policija Sovdata izpustila, a moral se bode svoječasno drugje zagovarjati.

Poštni sel za celo podgorsko županijo. — Od dne 16 t. m. naprej začne dostavljati po celi podgorski županiji poseben poštni sel poštno pošiljate in sicer bode odhajal vsaki dan razun nedelje: iz Podgore ob 9. uri 30 min. predpoludne in bo prihajal v Pevmo ob 10.05 dop. ter se tam mudil 15 minut. Iz Pevme bo odhajal v Št. Maver ob 10.20 in bo prihajal v Št. Maver ob 11.20, kjer se bo mudil 10 minut. Iz Št. Mavra bo odhajal ob 11.30 dop. v Podsabotin, kamor dojde ob 12.20 min. Tam se mudi 10 minut Iz Podsabotina odide ob 12.30 pop. v Podsenico, kamor dojde ob 1. uri in ostane 10 min. Iz Podsenice se vrne

v Podgore ob 1.10 min. pop. in dospe v Podgore ob 3. popoldan.

Vodstvo podružnice sv. Cirila in Metoda v Kobaridu naznanja, da bo letni občni zbor dne 18. septembra t. l. v gostilni pri „Blažu“ ob 2. uri popoldne.

Iz soške doline nam poročajo: Letos je dobrotljivi Bog nenavadno obdaril našo dolino s češpljami. Toliko je tega zlahtnega sadu, da ljudje skoro ne vedo kam z njim. Ker je tudi po drugih krajih, kakor v Slavoniji, Belikrajini in tudi drugod po Goriškem letos obilo češpelj, zaradi tega ni velikih trgovcev s sadjem, da bi pokupili češplje. A to naj bi naših posestnikov ne motilo. Češpljev sad ima vedno svojo vrednost, bodisi svež ali suh ali tudi žgan v slivovko. Zato svetujem ljudem, naj ne zametavajo tega daru, ki jim ga je Bog v tako obili meri podaril, kar se pa mogoče odslej več let zaporedoma ne bo zgodilo. Ljudje naj češplje pustijo dobro dozoreti kar je tem lažje storiti, ko ni sile s prodajo. Kar jih pade že prej na tla, naj poberejo in spravijo za žganje, ko otresejo pa naj lepo posušijo in tudi brez lupiti, kar vse bodo k letu v slast prodali. Treba je le paziti, da bode pravilno posušeno in dobro shranjeno. Potem bode poplačan trud še bolje, kakor pa bi prodali sveže, ker bi bila cena ob tako dobri letini itak zelo nizka. Zahvalimo torej Boga za letošnji obilni dar in znanjmo ga ceniti kakor zasluži!

Javna zahvala. — Pokojni gosp. Matija Jonko in njegova soproga gospa Terezija Jonko sta podarila loški županiji v dobrodelne namene glavnic 1000 K. Dotične obresti naj se bodo vsako leto okoli božičnih praznikov delile med tukajšnje ubožne družine. Občinsko starešinstvo je v seji dne 7. t. m. hvaležno na znanje vzelo ta visokodušni dar s katerim sta si blaga dobrotnika postavila trajen spomin v srcih tukajšnjega revnega prebivalstva. Bog jimu stotero povrni! — Županstvo v Logu, dne 10. sept. 1902. Župan: Černuta.

Okrožnica deželnega odbora vsem občinskim zastopom v deželi. — Z okrožnico z dne 29. novembra 1901 šte. 6924 je deželni odbor obvestil občinske zastope, da c. kr. vlada ne bode dovoljevala od leta 1903 naprej pobiranja občinske davščine na pivo v višjem znesku kot 2 K 20 v od vsakega hektolitra na drobno potočnega piva.

C. kr. namestništvo v Trstu pa je pozneje naznanilo, da vsled pooblastitve c. kr. ministerstva za notranje zadeve in c. kr. finančnega ministerstva namerava dovoliti, da bodo smele vpeljati tudi v letih 1903 in 1904 davščino presegaajočo 2 K 20 v do najvišje mere 3 K 40 v od vsakega hektolitra na drobno potočnega piva tiste občine, ki so do sedaj pobirale davščino na pivo v višji gori označeni meri. Ne bodo pa smele pobirati te davščine v višji meri nego v oni od 2 K 20 v. one občine, ktere niso do sedaj pobirale nikake davščine ali pa ne višje od 2 K 20 v od hl.

O tem se obveščajo vsi občinski zastopi v svrhu da primerno vpoštevajo navedeno okoliščino pri sestavljanju proračunov za leto 1903.

Deželni odbor si dovoljuje opaziti da se ne more strinjati s temi-le upravnimi nazori; ne zdi se mu namreč umestno, da smejo vpeljati tudi za prihodnji dve leti davščino na pivo po 3 K 40 v le one občine, ki so bile vže v prejšnjih letih primorane v svrhu pokritja nujnih občinskih potrebščin obdačiti pivo v tej višji meri, in da morajo pa omejiti obdačenje piva one občine, ktere bi zbok enakih nujnih potreb potrebovale višjo davščino na pivo sedaj ali pa v bližnji prihodnosti. Pravičnost bi zahtevala marveč, da se za enake javne potrebsčine dovolè enaka sredstva v pokritje istih, ne da bi se dovolila kakemu omejenemu številu občinskih uprav kaka predpravica vsled prednosti časa.

Opaziti je tudi, da pivo, kteremu je vže itak v tem obziru podeljena neka ugodna prednost glede obdačljivosti, tvori nevarno konkurencu vinu, kar škodi z ozirom na to, da je vino najglavnejši pridelek poljedelske obrti v deželi, očitno koristim prebivalstva naše kronovine.

Pivo se zamore smatrati nadalje za edini predmet, kteri bi se moral višje obdačiti nedo do sedaj tudi vsled dejstva, da vse doklade avtonomnih skupščin na neposredne in posredne davke so dosegle skoro v vseh občinah te kronovine najvišjo mero, s katero se zamore obdačiti dotični predmet.

Opomniti je še, da vsled mnogoštevilnih elementarnih nezgod, ki so zadele našo deželo in osobito vsled toče, ktera je uničila cele jako rodovitne kraje, se odpiše v mnogih občinah za celo vrsto let popolnoma ali deloma izravni zemljski

davek z vsemi občinskimi dokladami na istem.

Ker se morajo tedaj preskrbeti potrebna sredstva za razvoj redne občinske uprave, treba bode, da občine premotrijo to okoliščino ter ukrenejo potrebno glede nadomestitve on-ga dohodka, ki odpade vsled odpisa doklad na zemljarino celoma ali deloma. Taka izguba bi se zamogla nadomestiti, ako se v pošteev vzamejo gori navedene okoliščine, najložje edino-le s poviškom davščine na pivo.

Deželni odbor vabi vsa občinska zastopstva, da resno pretresejo zadevo v tej okrožnici obrazloženo; vabi pa osobito one občine, ki so pobirale do sedaj davščino na pivo le po 220 K od hl. ali pa manj, in za katere bi bil povišek te davščine edine sredstvo, s kojim bi se zamoglo občinsko gospodarstvo vzdrževati v ravnotežju.

Ako bi bile zadnje navedene občine voljne predložiti posamezno ali skupno kako prošnjo c. kr. vladi v svrhu da le-ta dovoli da se bode pivo smelo obdačiti v pokritje občinskih potrebščin z K 340 od hl. brez pridržkov in prikrajšb, deželni odbor bi bil takoj pripravljen toplo priporočiti nalične na razloge odprte prošnje, ki bi mu došle za nadaljno predložitev pristojni vladni oblasti.

Morilec svoje žene. — Pred porotnim sodiščem v Novemestu na Dolenskem se je vršila dne 5 t. m. zanimiva kazenska razprava proti nekemu Franu Frančiču. Poslednji je bil obdolžen umora svoje žene, terstavljen pred poroto.

Zanimive pa so posameznosti iz te razprave, ki so pokazale vso prefriganost obtoženčvevo. Franc Frančič je s svojo ženo Ano Frančič živel v vednem prepiru ter je že dolgo časa nosil v sebi sklep da jo umori. V noči od 15. do 16. sept. 1899, pa se jej je približal v spanju in jo ustrelil v glavo, da je bila pri tisti priči mrtva. Zjutraj 16. sept. so našli ženo mrtvo in nepremično ležati, kakor je bila v spanju. Ali vsa postelja je bila v krvi, ki je lila iz zevajoče rane v glavi; v materini krvi ležal je tudi njen otrok 2-leten sinček, ki je spal pri materi in se ni prebudil, dokler ga niso ljudje vzeli od mrtve. Morilec je skušal zvrniti sum od sebe in zbuditi mnenje, kakor da bi se bila ranca sama usmrtila z revolverjem, zaradi tega je položil poleg nje na posteljo samokres in letel na sodišče naznaniti „samomor“ svoje žene. A slaba vest ga je izdajala in po njegovem vedenju so na sodišču sumili, da je Frančič umoril svojo ženo ter so ga zaprli. Komisija je na licu mesta spoznala, da se Ana Frančič ni sama usmrtila marveč da je bila žrtve umora. V ječi pa je bil Frančič slučajno skupaj zaprt z onim ciganom Heldom, ki je bil zaradi umora obsojen na vislice in takrat tudi obešen. Temu ciganu je Frančič razodel da je svojo ženo umoril, a cigan mu je svetoval da naj vse taj. Predno pa so cigana obesili, je le ta izdal Frančiča in orožniku povedal, kar mu je razkril Frančič. — Ko je Frančič slišal, da ga je cigan izdal, je ušel iz zapora in pobegnil v Ameriko. V Ameriki pa je uganjal sleparije in nepoštenosti različne vrste tako, da so ga tamošnje oblasti izročile avstrijskim oblastvom. Tako je prišel pred novomeško porotno sodišče. Iz Amerike je pisaril svoji materi pisma v katerih je izrekel da je ženo ustrelil, a da mu nič ne morejo, ker ga Novomesto ne bo videlo do sodnega dne. Ker njegova mati, ki je tudi sovražila umorjeno, ni znala brati, dajala je sosedom prebirati pisma in tako je tudi po teh pismih stvar prišla na dan. Iz izpovedbe raznih prič se je izvedelo, da je bila umorjena Ana poštna in pobožna ženska, da pa se je vedno bala svojega moža in ga je enkrat po noči dobila pri svojem vzglavju, a se je tiho izmaknil ko se je ona zbudila. Vse okolnosti so kazale Frančiča kot človeka zlobne naravi, ki je zmožen vsake hudobije.

Porotniki so ga obsodili z 9 glasovi „da“ proti 3 „ne“ na smrt na vešala. Zagovarjal je morilec dr. Tavčar.

Slovenska šolska Matica. — V odborovi seji tega pedagoško-književnega društva dne 4. t. m. so se vzeli na znanje poverjeniki, ki so se nastavili izza zadnje seje. Nova poverjenitva se osnujejo za Celje (mesto), Novo mesto, II. drž. gimnazijo in realko v Ljubljani. — Za leta 1902. dobe društveniki troje knjig: 1. Pedagoški Letopis, obsegajoč poročila o posameznih učnih predmetih, pedagoških znanstvenih razpravah, poročila o društvenem delovanju in imenik članov; 2. Učne slike, t. j. po formalnih učnih stopnjah prirejene obravnave vseh beril, nahajajočih se v sedanjih Abecednikih in v Začetnicah; 3. Realne knjižnice II. snopič: nadaljevanje Apihove zgodovinske učne snovi za ljudske šole. — Določil se je tem knjigam obseg; izbrale so se izmed ponudnikov najcenejše tiskarne, ki prevzemo

delo. Ker so rokopisi že večinoma pripravljani, se začno knjige prav v kratkem tiskati, tako da jih dobe člani še pred Božičem. — Matica namerava izdati tudi kratke realne knjižice za učence najvišjih razredov. — Dalje izda in založi navodilo k Črničevci I. računici v obsegu 5 tiskanih pol. Cena iztisu je 120 K. Knjižica se že tiska in jo bode v nekaj dneh dobili pri odboru in pri ljubljanskih knjigotrcih (tudi pri J. Bahovcu, trgovcu s papirjem). Poštnino je posebej plačati. — Sklenilo se je, da priredi Matica tudi letos pedagoška in znanstvena predavanja v Gorici (g. prof. Bežek) in v Ljubljani (o Božiču g. ravnatelj H. Schreiner o formularnih učnih stopnjah) — Društvo stopi v dogovor s „Hrvatskim pedagog. književnim sborom“ zaradi vzajemnega dobivanja knjig, ki jih izdajata društvi. Konečni sklep se prepusti občnemu zboru. — Slednjič se obrača odbor še enkrat po vseh, ki nameravajo pristopiti k društvu, naj se podvzajo z letnino 4 K, da more odbor še v pravem času določiti število iztisov posameznim knjigam. Ker še veliko poverjenikov ni vpsolalo nabranega denarja, oziroma zglasila svojih članov, se prosijo, da to takoj store. Pripomni se, da se je v okrajih, ki so že zglasili število članov v primeri z lanskim letom dokaj pomnožilo. O d b o r.

Kriza v lesni trgovini na Kranjskem. — „Slov. Narodu“ poročajo, da je nastala v lesni trgovini popolna kriza. Cene lesu rapidno padajo. Vagon lesa, ki je imel v Trstu in na Reki sploh ceno 600 K, velja danes le 500 K. Uzrok krizi je, ker zastaja na skladiščih les in to zaradi tega, ker se je jelo iz Bosne izvažati ogromne množine lesa. Kupec kupuje le še najpotrebnejši les. Bati se je popolnega propada lesne trgovine.

Novl bužetski župan. — 6. t. m. se je konstituiral bužetski občinski zastop. Za načelnika je bil izbran Anton Klarič iz Juričev.

Vezuv bluje. — Iz Neapolja se poroča, da je začel ognjenik močno bluvati. Okoli ognjenika vstajajo iz zemlje strupeni plini. Ljudstvo je silno vznemirjeno.

Hrvatski ban Khuen-Hedervary je dal, tako poročajo razni listi, pretekli teden ostavko. Naslednik mu ni še znan.

Velika zaloga
gotovih oblek
vsake vrste in vsake mere.
!!! Brez konkurence !!!
ANTON KRUSIČ,
trgovec in krojaški mojster
v Gorici, Vrtna ulica št. 26.

Gospodu lekarničarju
Gabrijelu PICCOLI
v Ljubljani.
Vaše železnato vino sem s prav dobrim uspehom vporabljal pri neki gospej, ki je dolgo trpela na živcih. — Prosim Vas torej, da mi določite še šest steklenic zgoraj navedenega vina.
Dr. L. Färber.
c. kr. štabni zdravnik.
V Gorici, 6. junija 1901.
Prodaja se v lekarnah v Gorici, Tolminu, Trstu, v Istri in Dalmaciji po 240 K steklenico.

BRIVNICA
Anton Pucelj
priporoča svojo
brivnico v Gorici
na Travniku, in
brivsko podružnico
v ulici Tre Rê, 16.

Ivan Bednařik
 priporoča svojo
knjigoveznico
 v Gorici
 ulica Vetturini št. 3.

Pri Velodromu
Goriško pivo
 na prodaj po 16 kr. liter.

Anton Pečenko
 Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
 priporoča
 pristna bela in črna vina iz vipavskih, iurlanskih, briških, dalmatinskih in isterskih vinogradov.
 Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.
 Cene zmerne. Postrežba poštna.

Valentinčič Josip
 pekovski mojster priporoča
 in razno pečivo, ki je vedno sveže
 Pekarija se nahaja v GORICI, v Raštelju hiš. št. 29.

ZAHVALA.

Ob prerani smrti naše preljubljene in nepozabne hčerke, oziroma sestre

Franciške Blažica,

izreka tem potom podpisana najsrčnejšo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, čast. duhovščini, spoštovanim sodelavkam in delavcem za poklonitev krasnih vencev, gg. pevcem in pevkam za ginjačo petje v cerkvi in ob odprtem grobu, sploh vsem onim, ki so nam stali na strani v najbridkejših urah, ter spremili ranjco k večnemu počitku.

Bog stotero povrni.

Žalujoča družina Blažica.

V Gorici (na Rojicah), 11. sept. 1902.

Franc Melink,

zidarski mojster v Višnjeviku št. 67, prevzema vsa zidarska dela po najnižji ceni. — Naročena dela se lično izvršujejo.

Po zmerni ceni je na prodaj lep, viseč

svetilnik (kloča)

ki je posebno pripraven za male cerkve na deželi. — Več se izve pri našem npravnistvu.

ZAHVALA.

O priliki smrti in pogreba našega predobrega soproga, odnosno očeta, tasta in deda

Frana Bunc-a,

upokojenega nadučitelja

izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, najiskrenejšo zahvalo bodisi na spremstvu blagega pokojnika k zadnjemu počitku, kakor tudi za brzojavne in pismene izraze sočutja.

Posebno pa smo dolžni zahvale prečastnemu gospodu dekanu in domačej čestitej duhovščini; prečastnim duhovnikom iz Gorjanskega, Pliskovice in Škrbine, preblagorodnemu g. bilježniku na krasnem vencu, slavnemu: uradništvu, ravnateljstvu in učiteljskemu zboru šole v Komnu, bližnjemu učit. osebju, kakor tudi mnogobrojnemu občinstvu.

Bog plačaj vsem!

Žalujoča obitelj.

KOMEN, 12. septembra 1902.

Največja trgovina krojnega blaga

„Krojaška zadruga“

Gorica, Gosposka ulica št. 7

Priporoča se v to stroko spadajoče kakovosti blaga za bližajočo se leto dobo, kakor: volne, perkal, satin, batist, zepfir svile, svile za prati, Voille de Lanic, Tennis, Oxford, piqué luknjasti. Možka sukna po vsaki ceni v veliki izbiri. Nadalje ima bogato zalogo preprog, pregrinjaj, zaves, blaga za mobilje, platna, Chiffona, ruskega platna, Kneippovega platna, hlačevine, volnenih odev, kovtrov, srajc, bombaževin, žepnih rut itd.

Gospode opozarja na izborno perilo, katero se razprodaja 15% pod ceno, dokler je še zaloga.

Pod perilo spada sledečo: bele srajce z barvanimi oprsniki ovrtniki, zapestnice, nogavice, srajce za hribolazce itd.

Vse po najnižjih in stalnih cenah!

Na željo se razpošiljajo uzorci poštine prosti.

Anton Kuštrin

Gosposki ulici h. šte. 25.
 (v lastni hiši)

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenske družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevga mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanje po 5 Kg. na vse kraje.

Jakob Miklus,

trgovec z lesom in opeko, zaloga vsakovrstnega trdega in mehkega koroškega in kranjskega lesa ter pohištva, rakev (trug), vinskih posod, stiskalnice za vino in sadje vsake velikosti, kakor tudi kratkočasnih iger slovenskih „Marianje“ t. j. ličnih in trpežnih miz iz trdega lesu, ki imajo znotraj tro- ali štirilčno keg-ljišče z vrtenici in kegljavnično blagajno po najnovejši sestavi, za krčmarje, zasebnike itd.

v Pevmi,

za Soškim mostom, p. Gorica, priporoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo, zagotavlja najhitrejšo postrežbo in jako nizke cene.

„Narodna Tiskarna“
 * * * * * v Gorici, ulica Vetturini št. 9 * * * * *

je preskrbljena z povsem novimi črkami, okraski in finim papirjem, ter more prevzeti vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela z zagotovilom točne in strokovno pravilne izvršitve v moderni in okusni obliki po tako nizkih cenah, da se ne boji nikake konkurence

V zalogi ima vse tiskovine za duhovnije, županstva in druge urade na močnem papirju, ter na prodaj ima knjige: Ilijado, Tri igre, za slovensko mladino in Zgodovino

* * * * * tolimnske šole * * * * *

TISKA:
 brošure * * * * *
 * * * * * diplome
 trgovske račune
 cenike * * * * *
 vabila na karton
 * * * * * in na papir
 sprejemnice * * * * *
 * * * * * za društva
 pisma in zavitke
 s firmo * * * * *
 * * * * * etikete
 za vsakoršno * * * * *
 * * * * * porabo
 plakate * * * * *
 v raznih barvah
 * * * * * in velikosti
 i. t. d.

TISKA:
 * * * * * pobotnice
 računске sklepe
 * * * * * lične tiskovine
 za industrijo * * * * *
 * * * * * trgovino
 in obrt * * * * *
 * * * * * posetnice
 razne velikosti * * * * *
 * * * * * in oblike
 z zavitki * * * * *
 * * * * * zaročnice
 in poročnice * * * * *
 * * * * * v elegantnih
 škatljah * * * * *
 ter osmrtnice v
 * * * * * raznih oblikah
 i. t. d.

TISKA:
„GORICO“
 ki izhaja dvakrat na teden v dveh izdajah, ter stane na leto 8 K, pol leta 4 K četrt leta 2 K

TISKA:
„PR. LIST“
 ki izhaja vsak četrtrek ter stane na leto 4 K, pol leta 2 K, za manj premožne celo leto 3 K

GORICA

(Večerno izdanje.)

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri popoldne za mesto in ob 3. uri popoldne za deželo. Ako pada nate dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v «Narodni tiskarni», ulica Veturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo «Gorice». Oglasi se računajo po petivrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Spremembe v Trstu.

V tem, ko se je o spremembi na namestniškem stolcu v Trstu še le poročalo v listih, pa se je že resnično izvršila neka druga sprememba v Trstu, katera se tudi v precejšnji meri tiče primorskih, izlasti pa tržaških Slovencev. To je sprememba na policijskem ravnateljstvu v Trstu.

Kakor je našim čitateljem že znano, je bil na mesto dosedanjega višega policijskega svetnika v Trstu, Budina, imenovan okrajni glavar v Poreču Lasciac.

Že imenovanje jednega političnega uradnika policijskim uradnikom je nekaj nenavadnega; ali da se je za mesto višega policijskega svetnika v Trstu imenovalo ravno moža, kateri je v primorski politiki igral že tako vlogo, kakor bivši poreški okrajni glavar, to pa je že celo nekaj izvanrednega in baš to je, radi česar se hočemo baviti s tem imenovanjem tudi mi.

Da so bili znani februarjski dogodki v Trstu povod spremembi na tamošnjem policijskem ravnateljstvu ter istotako možni spremembi na namestništvu, o tem vedo povedati skoro vsi listi, ki so se pečali s tržaškimi razmerami. Ti februarjski dogodki da so izbili slednjič dno sodu, iz katerega je prihajalo toliko državi nevarnega gradiva. Sam ministerski predsednik dr. Koerber je v tozadavni razpravi v drž. zboru izrekel prepričanje, da so sodelovali na teh dogodkih drugi nevarnejši življi t. j. irredenta in anarhizem ter da se je približal čas, ko bo treba v Trstu obracunati s tem faktorjem. S tega stališča, kakor ga je slikal sam ministerski predsednik o položaju Trsta, bi bili pač februarjski dogodki vzrok spremembam, ki se izvršujejo na najvažnejših mestih v Trstu, čeravno bi se dalo preiskovati, da li so zares ti dogodki izključeni vzrok gori omenjenim spremembam. Pa recimo da je tako, recimo s člankarjem v „Information“, s katerim smo se nedavno bavili, da je treba v Primorju, osobito v Trstu temeljito pometi s obstoječimi razmerami, — kako pa se prav za prav strinjajo s to zahtevo

LISTEK.

Danilo Gurč.

Malorusko spisal Marko Vovčok, poslovenil Cvetko.

(Dalje.)

Že izza mladih nog je bil sirota: mati mu je umrla mlada, a očeta so mu ubili v vojski. — Pripovedovali so stari ljudje, da je imel tudi še sestro, krasno mladenko. In ta je vzljubila Ljeha, a brat niti tega vedel ni, temveč vedela je samo stara žena, ki je živela pri njih in ju odgajala. Zastonj je starka opominjala Katro; devojka ni slušala. In ko ni bilo brata doma, je ušla z Ljehom na Poljako. Pride brat domov in vpraša starko: —

„Kje pa je sestra? Zakaj mi ni prišla naproti?“

On je tako ljubil sestro, kakor svoje rodno dete; vedno je samo mislil: kaj dela Katra, s čim bi razveselil sestro, s čim ji postregel.

Vprašal je on, a stara je zaplakala, pa reče:

„Nikdo ti ne bode hodil več naproti, moj sokol jasn, razen mene

„temeljitega pometanja“ v Koerberjevem listu baš imenovane spremembe?

O dvornem svetniku Simonelli, tem presumtivnem tržaškem namestniku ne bomo govorili, ker njegovo imenovanje še ni gotova stvar. A pisanje irredentovskih listov, pred vsem tržaškega „Piccola“ in pa zasebna poročila iz njegove ožje domovine, Dalmacije, nasprotujejo popolnoma vsebini članka v „Information“ in pa dr. Koerberjevim izjavam v državnem zboru. Simonelli je Dalmatinec in vzgojen v onem italijanskem duhu, ki je sovražen pravicam hrvaškega naroda v Dalmaciji, ta vzgoja ga tudi stavi na stališče dalmatinskih „avtonomašev“, kateri, ker v manjšini, zagovarjajo avtonomijo, katerih politika pa je prav onih Italijanov Primorja, ki brez milosti tlačijo k tlom slovanske narode ob Adriji. Kaka perspektiva se kaže primorskim Slovanom, ako zasede namestniški stolec v Trstu dalmatinski avtonomaš Simonelli, ni težko uginiti. Saj nam to že nekako pojasnjuje shod isterskega italijanskega političnega društva, ki se je vršil v nedeljo dne 7. t. m. v Piranu. Na tem shodu je italijanski isterski poslanec Benati soglasno z zborovalci shoda izjavil, da so Italijani pripravljeni pogajati se z vlado za ustanovitev boljših razmer v Primorju ter dati istej tudi svoje glasove na razpolago za ugodbo, ako vlada izpolni vse želje primorskih Italijanov. Tudi želé Italijani s Slovani živeti v miru in želé onih časov nazaj, ko je vladal mir med obema narodnostima. Ta izjava isterskih Lahov in — Simonelli, kako lepo se to strinja! Koliko zagotovila leži v obojem, da bi se potem zares temeljito pometlo z še obstoječimi razmerami t. j. da bi se napravil v Primorju oni red in mir, kakoršen bi vladal — na grobu narodnega obstanka primorskih Slovanov!

Tako bi dr. Koerber izganjal — hudiča z belcebubom, tako zatiral irredento z — irredentom.

A drugi tak faktor že sedi na stolu tržaškega policijskega ravnateljstva. Kako bode Lasciac izganjal hudiča irredente, to dokaj pojasnjuje glasilo isterskih „signorov“ „L'Istria“, ki obžaluje odhod

„A kaj je? Kaka nezgoda? Kje je sestra?“

Starka mu je povedala, kako se je Katra zaljubila v Ljeha, kako ni poslušala njenih besedi, ni prošnje ni grožnje.

„Večera“, pripoveduje starka, „proti večeru je prijahal konjenik, ona je izišla, a jaz sem pohitela za njo. Ali: mlada je, pa je brže odhitela, kakor jaz. Vzel jo je v naročje in izginil. Samo to sem videla.“

„Ni li to tisti Ljeh, kateri je bival na Maksimčinovi pristavi?“

„Da, tisti je, moj golob! Kamorkoli sva šli, vedno je nama hodil pred oči.“

Ničesar drugega ni rekel Danilo. Bled kakor platno je uprl oči v tla in se zamislil. In reče:

„Z Bogom, mati!“

„Kam greš, moj orel? Ostavljaš me zli tugi in žalosti! Li kmalu prideš?“

„Skoraj se vrnem.“

„Zasedel je konja in odjahal, a ni ga bilo dva meseca. Starica pa pogleduje odkod pride, ter plaka:

„Hranila sem ja, odgojila in sedaj oba izgubila!“

okr. glavarja Lasciaca iz Poreča, kjer si je stekel velikih zaslug za italijansko stvar. O bivšem policijskem svetniku Budinu se je trdilo, da je moral za to ostaviti svoje mesto, ker se je pod njegovim vodstvom na tržaški policiji baje gojil takozvani „Vertuschungssystem“ t. j. da se je preveč skozi prste gledalo investnemu gibanju v Trstu, iz katerega so se mogli izcimiti februarjski dogodki, in da je torej policija s svojo teorijo zamolčanja najvč zakrivila, da je moglo priti do znanih žalostnih dogodkov. Koliko je na tem resnice, ne moremo vedeti, to pa je znano, da je bila tržaški italijanski irredenti tamošnja policija vse preveč slovenska in avstrijska ter da jo jo grdo gledala baš zaradi tega, ker ta irredenta ni mogla razširiti svojega delovanja v Trstu kakor bi bila rada.

Ali zdaj čuj svet: Tako namestnik grof Goëss kakor i viši policijski svetnik Budin sta bila irredenti preveč avstrijska — zdaj pa pride avstrijska vlada, katera hoče obracunati z ital. oligarhijo, — pa imenuje moža kakor sta Lasciac in Simonelli!

Ali ni to torej ironija najhuljše vrste, ali se torej ne pravi to zares izganjati hudiča z belcebubom?

Kako bode Lasciac vstrelal intencijam avstr. vlade in ital. irredente h kratu, kako bode torej služil dvema gospodoma, tega sicer ne vemo, a razlagamo si stvar po svoje. In razlagamo si jo tako, da bode šlo vse lepo, kakor po stari navadi, pod firmo avstrijske lojalnosti, ne da bi se skrivil las oligarhiji — kakor po navadi; državi zvesto prebivalstvo Trsta je lahko patrijotično — kakor po navadi, a svoje lojalnosti ni treba kazati tako, da bi žalilo one elemente, s katerimi treba „temeljito pometi“ — in tako dalje po navadi dosedanjega sistema: kaži eno, misli drugo, pa če se pri tem obrne Adrija na robe in se ob njenih bregovih postavi — Avstrija na glavo!

Politični pregled.

Razpuščenj deželni zbori.

„Wiener Zeitung“ priobčuje ces. patent s katerim se razpuščajo deželni zbori štajerski, nižje- in gorenje avstrijski,

na dvorišču; izide starka, a Danilo privezuje konja.

„Oj, moj sinko, cvetek moj! Kje si vse bil tako dolgo? Nisi li ničesar čul o sestri? Kje je ona moja ptičica? Kakšno srečo ji je dal Gospod?“

A on molči, niti dihinja iz ust.

Peljala ga je v hišo in se prestrašila: tako se je spremenil!

„Moj Danilečko, kako si to strašen. Če nisi bolan? Te je li pot tako utrudila?“

„Truden sem!“ reče. „Hočem malo počiti.“

In mrk je, jako truden.

Postala je starica kraj njega, vse tiho, in izide.

Živita vsak zase. Danilo niti ne spomni ne sestre, kakor da je nikoli niti bilo ni, a starka je v veliki skrbi in reče nekaj, težko zdahniša:

„Kje je zdaj moja mila Katra? Samo da bi mogla videti mojo miljenko. Kako ji je v tujini?“

Danilo se drži, kakor da ne sliši.

„Danilečko, mar si hud na sestro, mar ti ni nič žal po sestri, ker se niti

solnograški, moravski, šleski in predorelski. Ob enem se razpišejo za te deželne zборе nove volitve.

Češko-nemška sprava.

Češki listi vedo poročati, da je ministerski predsednik Koerber že pripravil načrt za konference s češkimi in nemškimi zaupniki. V tem načrtu sta dva konkretna predloga, katerih je eden v prilog Čehom, drugi pa v korist Nemcem. Ta dva predloga sta temeljna kamna za češko-nemško spravno stavbo in tvorita tak meritorni junctim, da je eno brez drugega nemogoče. O vsebini teh dveh predlogov češki listi ne vedo še ničesar poročati in se tudi o prvotni vesti ne more trditi, da bi jej ne sledili prej ali slej kaki uradni dementi.

Češko-nemško vprašanje in Poljaki.

Znane izjave mladočeških voditeljev, posebno pa načelnika kluba dr. Pacaka o rešitvi češko-nemškega spravnega vprašanja in dotičnih čeških zahtev so dale raznim poljskim listom povod za razmotrivanje vprašanja, kje naj se sploh vrše ta spravna pogajanja. Ministerski predsednik Koerber je, kakor znano, že povabil češke voditelje na dotične pogovore in se ti vrše brzkone takoj, ko bo naša vlada popolno zadovoljila Szellovo vlado v zadevi nagodbe. S tem načinom reševanja spravnega vprašanja so pa pred vsem nezadovoljni Poljaki. V njih imenu govori sedaj „Gazeta Narodowa“, ki piše mej drugim to-le: „Mi Poljaki imamo tisoč razlogov za to, da skrbimo z vsemi silami, z vsem vplivom za to, da se okrepi konstitucionalno legalni položaj in mir v državi. S tega stališča pa moramo delati na to, da se sporna vprašanja, od katerih je odvisna edinstvo parlamenta in parlamentarizma, ne rešujejo izvenparlamentarno, v zaupnih kabinetnih dogovorih, marveč javno v parlamentu. Mi torej kratkoma zahtevamo, da se kmalu snide državni zbor in prične takoj reševati ta sporna vprašanja... Vlada naj parlamentu prepusti odgovornost, če ne more najti nikakega izkoda iz labirinta narodnostnih zahtev“. S to mislijo se strinjajo tudi nekateri drugi krogi, čeprav ne morejo dobro uvideti, da bi se pojavile pri reševanju res manjše težkoče v parlamentu kot v zasebnih pogovorih, a obenem tudi vprašujejo Poljake, naj li velja to samo o češko-nemškem spravnem vprašanju in ne tudi recimo o agrarni stavki na Poljskem?

Mirovno sodišče v Haagu.

Ob znani mejnarodni mirovni konferenci ustanovljeno mirovno sodišče v Haagu je dne 1. t. m. prvokrat prišlo v položaj, da razsoja o neki preporni zadevi. Razsodišče se je sestalo na željo

izpregovorim o nji, odideš hipoma iz hiše. Kolikokrat sem te že prosila, da pojdi ter jo poišči, kje je... Morda jo je oni Ljeh ostavil; morda se nesrečnica kod drugod muči, pa se boji se vrniti. Mar hočeš zapustiti svojo rodno kri ljudem v zasmeh?“

„Ne vznemirjaj se, starica! Tvoja Katra ne bode nikomur v zasmeh.“

„A kje je? Kje je? Ti si jo videl?“

„Moli za njeno dušo!“

„Bože moj, Bože! Tedaj si ti svojo sestro s sveta spravil! Katra moja nesrečna! Propalo je tvoje življenje kakor makov cvet! Danilo, velik je tvoj greh!“

„Dosti“, reče, „žena, jok ničesar ne pomore.“

„A kje je on?“

„Vprašaj črnega vrana, koji mu je kosti obral!“

IV.

Tak ženin je bil Danilo Gurč, ki je prosil za Natalijino roko; a Ivgi ni bilo na drugim, kakor bogati zet.

Nesrečna mladenka, kakor da je strela udarila vanjo.

„Mama moja“, plaka „ne pogub-

ameriškega predsednika Roosevelta in bo razsojalo o razporu mej zveznimi državami in Meksiko. Povod razporu je dala tale zadeva. Ko je Kalifornija še pripadala Meksiki, polastil se je predsednik Queseda v denarni stiski kalifornijskega cerkvenega premoženja. Zato se je pa Meksika zavezala, da izplačuje kalifornijski duhovščini primerno rento. Tej obljubi je bila Meksika tako dolgo zvesta, dokler Kalifornija ni prešla v posest zveznih držav. Nova vlada pa ni hotela nič slišati o obljubi predsednika Queseda. Kalifornijska duhovščina se je obrnila nato do meksikanske vlade, ki jo je pa zopet odvrnila z izgovorom, da nad Kalifornijo gospodujejo sedaj zvezne države. Po obestranskem dogovoru se sedaj rešuje to pereče vprašanje v Haagu. Za razsodnike si je odbral vsak del do dva moža. Ti štirje razsodniki si izvolijo petega člana kot predsednika in tekom 30 dni morajo izreči končno sodbo. Po preteku osmih dni sme ena ali druga stranka zahtevati revizije.

Kmetaki upor v Italiji.

V Candelu blizu Loggie se je pred sinočnjim uprlo 400 kmetov svojim mogočnim delodajalcem, ki niso hoteli ugoditi njih zahtevi po zvišanju plače. Vpizorili so kmetje najprej stavko, potem pa zaprli vhod v kraj, da ne bi dohajali delat zunanji ljudje. Prvi poziv orožnikov je bil brezuspešen. Kmetje so jih napadli z različnim orodjem. Na poziv je potem došlo vojaštvo, ki so je kmetje sprejeli s kamenjem. Dvema vojakoma so izrgali iz rok orožje in je bilo več ranjenih. Vojaki so jeli streljati na množico in pri tem ubili pet oseb, deset jih pa ranili. Mir je zavladal v kraju šele potem, ko je došla nova vojska in orožniška pomoč. Bilo je prijatih več upornih kmetov. Tako je poskrbela uprava za zatiranega kmeta!

Buri in Angleži.

Minuli teden so burski voditelji podali v Londonu k ministru za kolonije Chamberlainu in mu predložili svoje zahteve, ki so: Popolna amnestija za vse britanske podanike, ki so se udeležili južnoafriške vojne; jednaka pravica za angleški in nizozemski jezik v šoli in uradu; izpuščenje ujetnikov, ter odškodnina za vse izgube v vojni. Chamberlain se je baje zavzel ko je zasljal te predloge, ki da so v nasprotju s pogoji ob sklepanju miru, kakoršni so mu bili predloženi. Vслед teh zahtev Burov se je ustvaril nov položaj, ki utegne imeti ne ljubih posledic. Buri so verjeli Kitchenerju in Milnerju, a ker se od vseobjubne ne izpolni niti jedna, so stavili Buri točne zahteve, od katerih izpolnitve je odvisen mir v južni Afriki.

Domače in razne novice.

† Ivan vitez Nabergoj.

V sredo dopoldne se je hipoma raznesla vest da je umrl na Proseku voditelj tržaških Slovencev Ivan vitez Nabergoj. Da je ta vest silno potrla tržaške Slovence, je samo ob sebi umevno, ako se pomisli, kaj je bil Nabergoj Slovincem Trsta in okolice v narodnem oziru. Ivan Nabergoj se je porodil na Proseku dne 28. maja 1835 in je dovršil zdaj blizo 68 leto svoje starosti. Razmere so

Raji vmrem, kakor da bi njega vzela.

Ne poslušaj Ivga hčere, prisili jo. Poročili so jo, obhajali ženitnino in spremili novoročenca v selo. Pričakovala je Natalijo starica s kruhom in soljo:

„Gospa moja mladostna! Blagoslovi te Gospod s srečo in zdravjem! Bila zdrava kakor voda, bogata kakor zemlja, a krasna kakor roža! Ti bodeš našo hišo razveselila in mene starko pomladila.“

Tako pozdravi stara mlado in se raduje ter plaka.

Tudi Danilo se je izpremenil, odkar se je oženil: nič več mu niso namršeni obrvi, a na ustnicah mu igra ljubezniv smehljaj. Vzljubil je iskreno mlado ženo. Samo mladenka je plaha kakor ptičica iz gaja: ko on izpregovori, ona ne dvigne oči, a ko jo prime za roko, prebledi v lice in roka ji zadrhti.

Živita že pol leta; mlada se še ni navadila. Začel je zopet mršiti črne obrvi Danilo in ostro ter strašno pogleda včasih mlado ženo.

Nekdaj se je napolil v mesto. Natalija ga spremlja, pa postane bleda in turobna, ko je on naenkrat obstal in

tako nanesle, da Nabergoj ni dovršil nego domačo ljudsko šolo; a njegova duševna vsposobljenost, katero je prinesel seboj na svet, ga je skoro dvignila na višek narodnega zastopnika. Leta 1865 je bil Ivan Nabergoj izvoljen v tržaški mestni zastop ter je ostal kot mestni svetovalec celih 35 let. Tu se je tako možato potegoval za pravice svojih volilcev, da so mu poverili zastopstvo v državnem zboru l. 1873. Svoj državnozborni mandat je izvrševal do l. 1897, katero leto ga je izpodrinila brezobzirna gonja tržaške lahonske klike. A svoje dolžnosti kot narodni zastopnik je izvrševal tako neustrašno, da si je nakopal vroče sovraštvo pri nasprotnikih, a brezumno ljubezen in zaupanje zavednih tržaških in okoličanskih Slovencev. Ako bi se hotelo vse Nabergojevo delo za blagor tržaških Slovencev popisati, napolnilo bi se knjige. Koliko shodov, koliko politično in gospodarsko važnih sej se je vršilo pod Nabergojevim vodstvom, vse to ve oni, ki je spremljal vse delovanje tega moža. Nabergoj se ni strašil ne grožnje ne hujškanj nasprotnikov, — da niti za svoje življenje se ni bal ko je šlo za to, da nastopi za pošteno slovensko stvar. Saj je bilo l. 1899, ko je zadnjikrat prišel v tržaški mestni svet, da je najeta druhal z galerije metala okna in svetilke v zbornico z namenom, da stori kaj žalega toli sovražnemu Nabergoju.

Po letu 1897 mu je sicer bolezen zabranjevala delati javno v prejšnji meri, a še potem je stalno sodeloval na vseh narodnih ustanovah. Nabergoj je soustanovljatelj polit. društva „Edinost“ kateremu je bil predsednik dolgo let; tudi je soustanovljatelj slovensko kmetijsko družbo, tržaško slov. posojilnico in bil sodruknik pri mnogih društvih.

Ali koliko je bilo vredno Nabergojevo delo za občni blagor, je pa najboljši dokaz to, da mu je cesar podelil vitežtvo Fran Josipovega reda.

Dolgoletne borbe pa so neustrašnega junaka v narodni borbi vendarle utrudile in utrujen je v sredo zjutraj zatisnil svoje oči za veke.

Nabergoj je bil tržaškim Slovincem zvezda voditeljica, a vsem Slovincem uzor pravega, čistega rodoljuba. Danes ko krije Nabergoja hladna gomila, pa kličemo z osirotelimi tržaškimi Slovinci:

Blag ti bodi spomin, plemeniti bojevnik za najsvetejša naša prava! Večna luč naj ti sveti!

Pogreb pokojnega vit Nabergoja se je vršil všeraj dopoldne ob jednajsti uri ob velikanskem sijaju. Občinstva je prišlo iz vseh krajev ogromno število, zlasti so se pogreba v importantnem številu vdeležili Slovinci iz Trsta, izlasti prijatelji in znanci Nabergojevi ter njegovi politični sobojevniki. Došla sta iz Ljubljane tudi državna poslanca dr. Ferjančič in Povše, potem isterska zastopnika Spinčič in Mandič. Na grobu sta govorila Spinčič in dr. Ferjančič.

V. s. Prosek je bil v žalnih zastavah.

Tržaški namestnik grof Goëss je šel na dopust za dobo 12 tednov; nadomestuje ga dvorni svetnik na namestništvu vitez Schwarz.

Za „Šolski Dom“ je došlo našemu upravništvu: Ostanek darovanih vencev ranjki Franciški Blažica 16 K.

Predsedništvu je došlo: Josip Ivančič, profesor v Gorici, za prvo ustanovino še 94 K, za drugo ustanovino

srčno:

„Breda moja, Natalija! Jaz tebi nisem drag. Pogubil sem i tebe i sebe!“

Ona je hotela nekaj odgovoriti, ali je samo zaplakala. Zasedel je Danilo korja in odjahal, ne ozrši se.

Ostala je Natalija sama, vredila vse v gospodarstvu, pa šla v gozd. Njuna hiša je bila v gozdu. Tiho in pusto naokoli. Pot se vije po gozdu... Samo listje šumi, pevajo in cvrče ptičice in smukajo kuščarji po travi. Povsod zeleno in dišeče in sveže! Dvigala se je visoka breza in trepetala trepetlika z nežnimi listi, a rdeči kup jagod gori kakor ogenj, ali razkazuje divja gozdna rožica svoje drobne lističe in svoj vonjajoči cvetek; razvile so se vejice ravno kakor puščice, a bezgovina se je zavila v svoj zeleni zavoj in mnogo je na nji bobik rdečezlatih. In koliko hilja in cvetja! In praprot se je razčesal v cele šope; duhteča brazda se je ovila okrog suhega in skrivljenega debela in temni zimzelen, a povsod naokoli rdeče cvetje... Kakor daleč nesó oči!... Od zgoraj pa siplje solnce svojo lepo toploto v temno zelenje, a iz goste

200 K; dr. A. Gregorčič v Gorici 10 K; „Narodna tiskarna“ v Gorici 20 K.

Srčna hvala!

Umrl je te dni v Komnu g. nadučitelj v pokoju France Bunc v 72 letu svoje dobe. Pokojnik je učiteljeval dolgo vrsto let v Kamnjah; potem v Nabrežini, v Komnu in nazadnje v Škrbini. V pokoju živel je v Komnu. Pokojnik je bil oče c. kr. okr. šol. nadzornika v Pazinu, nadučitelja v Dolini in c. kr. sod. pisarniškega oficijala v Komnu.

N. p. v. m.!

Večerni trgovski tečaj. — Da se vsaj nekoliko odpomore v Gorici vedno več se oglašujoči potrebi po strokovno izobraženem trgovskem osebju in da se ob enem tudi trgovskemu osebju ponudi prilika razširiti svoje strokovno obzorje, sklenil je „Šolski Dom“ otvoriti letos z dnem 20. septembra večerni trgovski tečaj. Za učno moč se je posrečilo pridobiti gosp. Svetoslava Premrou, čegar resnost in strokovna izobrazbenost je v Gorici dovolj poznana, da jamči za uspeh tečaja.

Priglasili se smejo toliko gospodje, kolikor gospodične. Če se oglasi večje število gospodičen, se tečaj loči in bodo imele gospodične pouk v popoldnevnih urah. Za pokritje stroškov se bode pobirala zmerna šolnina, katera se ubožnejšim obiskovalcem tečaja zniža.

Pouk bode obsegal trgovsko računstvo, trgovsko dopisovanje, menično in trgovsko pravo, jednovito in dvojno knjigovodstvo. Natančni učni načrt je mogoče videti toliko pri g. Premrou v „Centralni posojilnici“ kolikor v „Šolskem Domu“ kjer se sprejemajo priglasitve k tečaju od danes dalje do 20. septembra. Poučevalo se bo po trikrat na teden, vsaki krat po dve uri.

Učiteljstvo in stranka „Soče“. — V zadnji številki našega lista smo torej priobčili uradni popravek c. kr. okr. šolskega sveta za gorško okolico, ki se bavi z dopisom „z dežele“, katerega smo svoječasno priobčili v svojem listu pod naslovom „Naši učitelji in stranka „Soče“. Dobili smo od iste strani kakor omenjeni dopis zopet precej obširen članek, ki se bavi z uradnim popravkom c. kr. okr. šolskega sveta. V tem članku je napisana kritika uradnega popravka, ob enem so pa navedena neka nova dejstva. Iz posebnih uzrokov pa tega članka ne objavimo. — Da pa gosp. dopisniku vsaj deloma vstrožemo ter da zvedo o tem kar poroča dopisnik, tudi kompetentni krogi, poslali smo jeden prepis g. deželnemu poslancu in zastopniku deželnega odbora v deželnem šolskem svetu prof. Berbuču da ga porabi na primeren mestu in na primeren način; drugi prepis članka pa smo poslali predsedniku c. kr. okr. šolskega sveta visokorodnemu gospodu grofu Attems u, da se z njegovo vsebino seznaní.

Prvi dopis pa smo objavili zaradi tega, ker dohajajo tudi nam vedne pritožbe o postopanju c. kr. okr. šolskega sveta in posebej še pritožbe o postopanju c. kr. okr. šolskega nadzornika g. Finžgerja z učitelji, ki ne pripadajo „Sočini“ stranki. Posebno se nam je zdela popolnoma opravičena opazka v dotičnem dopisu, da je namreč „Sočina“ stranka v nekaki dotiki z okr. šolskim svetom, ko je vendar „Soča“ sama večkrat pisala, da so njeni somišlje-

Pogleda naokoli Natalija in oblijejo jo drobne solze:

„Oj, svet ti jasni, svet ti moj prekrasni!“ zdahne s pesnikom: „Kaj mi lepota tvoja hasni!“

Podpre si glavo ob belo roko, — pa plaka in se spominja svojih deviških let: kako je bilo veselo ter lepo!... In pride ji na misel jasnooki Mihajlo; kako je bil blag in ljubezniv!...

„Grem obiskat svojo mamico“, pomisli. „Danilo se vrne šele jutri, pa ne bode niti vedel ne. Morda se snidemo zadni pot... Videti hočem svoje selo, videti domačo ulico. Ako zakasnim, me spremi mati nazaj.“

VI.

Dvigne se ter gre po stezi; a že je bil večer in rosa je padala. Gre, gre Natalija, a srce ji bije, komaj da ji ne izkoči. Mesec je vzel; noč topla in tiha. Glej po Dnjepru seva sinja voda in čolni so ob obali privezani, a ondi je i brodnik; čez kratko uro more priti, ni daleč.

V tem postuhne Natalija: nekdo gre za njo. Ozre se, a to prihaja Danilo...

niki gospodarji v okr. šolskem svetu ter da se nimajo napredni učitelji ničesar bati, — neda bi bil c. kr. okr. šolski svet kedaj popravljal to „Sočino“ pisavo!

Da sloni tako očitane na nekaterih dejstvih, v dokaz nam je imenovanje nadučitelja za Miren, dasiravno je bil med prosilci učitelj v službi deset let starejši od onega, ki je bil imenovan; dasiravno je bil ta učitelj v vsakem oziru bolj kvalificiran nego oni ki je dobil to mesto. Opomnimo naj samo to, da je imel ta učitelj poleg učiteljskega v Kopru več gimnazijskih razredov za seboj, dočim ni imel imenovani učitelj razun učiteljskega ničesar za seboj nego le — „kobariško univerzo“; vendar je moral starejši in bolj kvalificirani učitelji ostati na cedilu!

In kdo nas bode uveril, da ni ta učitelj zaradi tega dobil prednosti, ker ni bil „naprednjak“, dočim je bil njegov tekmeč v boju med „naprednimi“ učitelji vedno v prvih vrstah in je zaradi tega prišel tudi v disciplinarno preiskavo. In ni-li značilno, da se je gospod okrajni šolski nadzornik Finžgar ravno za tega gospoda posebno zanimal in zanj agitiral? Da-li je tako postopanje od njegove strani objektivno, o tem smemo pač dvomiti.

„Soča“ in Muha. — Ko je tržaška „Edinost“ prinesla vest, da je bivši deželni poslanec g. Muha o priliki cesarjevega potovanja k vojaškim vajam v Pulj, ogovoril Nj. Veličanstvo na kolodvoru v Divači jedino le v nemškem jeziku, ni hotela „Soča“ tega verjeti in je v prvem hipu to vest le zabeležila z opazko, da se hoče prepričati, da li je ta vest resnična. Vsak rodoljubni in zavedni Slovenec je po taki pisavi „Soče“ sodil, da bode ona, ako se dokaže da je bila vest v „Edinost“ resnična, g. bivšega dež. poslanca vzela na — muho, kakor se možu, ki ima tako malo spoštovanja do svojega jezika — „pritiče“. Ali „Sočin“ afarist se je premislil. Menil je namreč: saj itak postajajo vrste mojih pomagavcev vsaki dan redkeje in vsled tega tudi moj žep bolj prazen. Hudič naj raje vzame še narodnost in ves narodni ponos, nego da bi trpel moj žep! Zato pa je v svoji zadnji številki dal nastopu gosp. Muhe popoln absolutorij. Mesto na gosp. Muho spravil se je pa pri tej priliki na prof. Berbuča ter ga privlekel v celo zadevo s prav izvirno pobalinsko neumnostjo. Sicer pa že poznamo — velikane v barabstvu pri „Soči“. Ko pridejo v zagato da bi morali bičati grehe svojih pristašev, takrat pa vedno obrnejo bič in udrihajo brez vsakega povoda po drugih, da bi tako z nesramnim vikom in krikom odvrnili pozornost svojih kratkovidnih čitateljev od — svojih grehov.

Novi nemiri v Trstu. — V Trstu izhaja list „Il Sole“. Ta list je naslednik prejšnjega lista „Avanti“. V njem se zaporedoma razkrivajo razne nelepe reči o tržaški laški canori, o slabem gospodarstvu tržaških magistratovcev in o raznih dejstvih italijanskih potentatov. Zaradi tega preganjajo tudi ti ljudje na vse možne načine ta list in radi bi ga uničili. Ker se pa to njim samim ni moglo posrečiti, dobili so si zaveznikov pri socialistih. „Il Sole“ je namreč nedavno priobčil nek članek naperjen proti voditeljem tržaških socialnih demokratov. V tem članku jih pozivlje, da položijo vendar enkrat račun o denarju, ki jim dohaja iz raznih in različnih prispevkov,

se vrže Natalija v vodo in zaplava po Dnjepru kakor ribica.

Dohiti jo Danilo.

„Ne bodeš mi ušla!“ vikne. „Ne boš mi ušla!“

Odgne čoln ob vodi in zaplavi za njo; nima vésla... vesla z ostro sabljico. Čoln leti, ali vendar ne more dohiteti Natalije. Ona je že daleč. Rdeča ruta ji je ušla po reki, dolgi lasje se razpusté po vodi. Danilo jo ulovi za te lase svilene... A ko je zamahnil z blestečo sabljico, je samo topla krv pordela Dnjepru površino.

Pogubivši Danilo ženo, je i sam poginil: ali samovoljno, ali je Gospod Bog kaznoval. Našli so oba ribiči drugo jutro. Oaa je bila izmučena in tužna, a on srdit in grozen, Bože! Kakor jo je z močno roko pograbil za lase, tako se mu je i roka zaplela za vedno. Tako skupno so ju i našli obadva. Da bi mu bil samo Gospod Bog tako ponosno dušo napotil h dobremu! Ker on je bil dober in pravičen. Sam ni nikdar koga ogoljufal, ampak je samega sebe upropastil pred Bogom.

katero morajo donošati delavci, da si vzdržujejo organizacijo. Ta članek je seveda te voditelje hudo spekel in tako so postali tudi oni zavezniki tržaške „comore“ nasproti listu „Il Sole“.

Minulo soboto prišli so neki ljudje v uredništvo gori omenjenega lista, da bi urednika pretepli in v resnici prišlo je tudi do pretepa; urednik je baje dobil nekaterih po glavi. Pa hujše bi se mu bilo zgodilo, da ni neki uslužbenec tiskarne, kjer se tiska „Il Sole“, začel streljati na napadalce. Zadel ni sicer nobenega, a prepodil jih je vendar. V sredo pa so imeli socialisti neki shod, na katerem so baje sklenili napasti tiskarno, v kateri se tiska „Il Sole“, nahajajočo se v ulici Chiozza šte. 7., jo demolirati in stroje razbiti.

To je prišlo policiji do vseh in je zaradi tega postavila pred tiskarno več redarjev kakor je tudi na vhodih ulic, ki vodijo do tiskarne, postavila večje število straž, da bi zabranila nameravan napad. V četrtek zjutraj pa je policija aretirala delavca Chiarocci-ja in Ivana Zolijo ter krojaškega mojstra Paneka; to pa zato, ker je bilo naznanjeno, da so stali ti trje na čelu shoda na katerem je bil baje sklenjen napad na tiskarno.

Ivan Zolia je predsednik delavskega društva v prosti luki in izvrševalni član socialističnega društva. Zato so se izrekli delavci v prosti luki ž njim solidarni in so začeli štrajkati že ob 9. uri popoldne. Tem so se koj pridružili kurjači raznih parnikov zasidranih v tržaški luki. Popoldne pa je imel izvrševalni odbor združenih socialistov svojo sejo, katere so se udeležili tudi štrajkujoči delavci. Predsednik Pitoni je sicer odvrčal vsaj navidezno delavce od štrajka, četudi je priznal opravičeno ogorčenost ki je zavladala med njimi zaradi p'isave lista „Il Sole“. Ali delavci niso hoteli ničesar slišati in so sklenili da ne odnehajo s štrajkom, dokler se ne odpravi iz Trsta ono zlo, ki je provzročilo ta štrajk, z drugimi besedami: dokler se ne zapre list „Il Sole“. Tudi podpredsednik mestne delegacije, ki nadomestuje zdaj odsotnega župana Sandrinellija, prišel je k voditelju c. kr. namestništva, k dvornemu svetniku Schwarzu ter stavil do njega skoro jednake pogoje, kakoršne so stavili delavci. In tako so tržaški socialisti srečno prijadrali v okrilje tržaških camoristov, katerim ni bila sreča delavstva nikdar pri srcu; — pravimo, tako so postali tržaški socialisti kar naravnost orožje v rokah židovskega kapitalizma.

Vlada je seveda iz previdnosti ukrenila vse potrebno, da se vzdržita v Trstu mir in red. Zato pa sta odpoklicana tudi iz Gorice dva bataljona pešpolka šte. 47 v Trst, kamor sta se odpeljala včeraj zjutraj.

Danes je štrajk končan, štrajkujoči so se vrnili na delo in izpuščeni so na svobodo aretiranci.

Žena ovadila moža radi tatvine. — V četrtek popoldne prišla je k tukajšnjemu okrajnemu glavarstvu neka Josipina Sovdat iz Tolmina ter tam naznanila to-le: Sinoči t. j. v sredo zvečer pripeljala sva se v Gorico z mojim možem Julijem na vozičku z jednim konjem. Voziček in konj sta moja lastnina in vse to smo spravili pod streho v gostilni Gorjančevi v Attemsovi palači na Kornju. Prišla sva v Gorico na povabilo okrožnega sodišča ker obadva zahtevava ločitev. Ne da bi meni kaj povedal, je moj mož skrivaj zapregel konjička ter jo odpihal ž njim ne ve se kam. Potemtakem in ker sta bila konj in voziček moja lastnina, mi je mož voz in konja vkradel.

Vsled te izpovedi šla je policija koj na delo, namreč iskat konja, voz in Sovdata. Vse to je policija kmalu našla v gostilni pri „Zvezdi“. Konja in voz je policija sekvestrirala, Sovdata pa je spremila na policijski urad. Tam je Sovdat sicer priznal, da sta konj in voz lastnina njegove žene, ali ob jednem je trdil, da ima tudi on nekaj pravic do voza in do konja, ker je za oboje potrosil že marsikateri groš. — Na to je policija Sovdata izpustila, a moral se bode svoječasno drugje zagovarjati.

Poštni sel za celo podgorsko županijo. — Od dne 16 t. m. naprej začne dostavljati po celi podgorski županiji poseben poštni sel pošne pošiljatve in sicer bode odhajal vsaki dan razun nedelje: iz Podgore ob 9. uri 30 min. popoldne in bo prihajal v Pevmo ob 10.05 dop. ter se tam mudi 15 minut. Iz Pevme bo odhajal v Št. Maver ob 10.20 in bo prihajal v Št. Maver ob 11.20, kjer se bo mudi 10 minut. Iz Št. Mavra bo odhajal ob 11.30 dop. v Podsabotin, kamor dojde ob 12.20 min. Tam se mudi 10 minut. Iz Podsabotina odide ob 12.30 pop. v Podsenco, kamor doide ob 1. uri

v Podgore ob 1.10 min. pop. in dospe v Podgore ob 3. popoldan.

Vodstvo podružnice sv. Cirila in Metoda v Kobaridu naznanja, da bo letni občni zbor dne 18. septembra t. l. v gostilni pri „Blažu“ ob 2. uri popoldne.

Iz soške doline nam poročajo: Letos je dobitljivi Bog nenavadno obdaril našo dolino s češpljami. Toliko je tega zlahnega sadu, da ljudje skoro ne vedo kam ž njim. Ker je tudi po drugih krajih, kakor v Slavoniji, Belikrajini in tudi drugod po Goriškem letos obilo češpelj, zaradi tega ni velikih trgovcev s sadjem, da bi pokupili češplje. A to naj bi naših posestnikov ne motilo. Češpljev sad ima vedno svojo vrednost, bodisi svež ali suh ali tudi žgan v slivovko. Zato svetujem ljudem, naj ne zametavajo tega daru, ki jim ga je Bog v tako obilni meri podaril, kar se pa mogoče odslej več let zaporedoma ne bo zgodilo. Ljudje naj češplje pustijo dobro dozoreti kar je tem lažje storiti, ko ni sile s prodajo. Kar jih pade že prej na tla, naj poberejo in spravijo za žganje, ko otresejo pa naj lepo posušijo in tudi brez lupiti, kar vse bodo k letu v slast prodali. Treba je le paziti, da bode pravilno posušeno in dobro shranjeno. Potem bode poplačan trud še boljše, kakor pa bi prodali sveže, ker bi bila cena ob tako dobri letini itak zelo nizka. Zahvalimo torej Boga za letošnji obilni dar in znajmo ga ceniti kakor zasluži!

Javna zahvala. — Pokojni gosp. Matija Jonko in njegova soproga gospa Terezija Jonko sta podarila loški županiji v dobrodelne namene glavnic 1000 K. Dotične obresti naj se bodo vsako leto okoli božičnih praznikov delile med tukajšnje ubožne družine. Občinsko starišinstvo je v seji dne 7. t. m. hvaležno na znanje vzelo ta visokodušni dar s katerim sta si blaga dobrotnika postavila trajen spomin v srcih tukajšnjega revnega prebivalstva. Bog jima stotero povrni! — Županstvo v Logu, dne 10. sept. 1902. Župan: Černuta.

Okrožnica deželnega odbora vsem občinskim zastopom v deželi. — Z okrožnico z dne 29. novembra 1901 šte. 6924 je deželni odbor obvestil občinske zastope, da c. kr. vlada ne bode dovoljevala od leta 1903 naprej pobiranja občinske davščine na pivo v višjem znesku kot 2 K 20 v od vsakega hektolitra na drobno potočenega piva.

C. kr. namestništvo v Trstu pa je pozneje naznanilo, da vsled pooblastitve c. kr. ministerstva za notranje zadeve in c. kr. finančnega ministerstva namerava dovoliti, da bodo smele vpeljati tudi v letih 1903 in 1904 davščino presegajočo 2 K 20 v od najvišje mere 3 K 40 v od vsakega hektolitra na drobno potočenega piva tiste občine, ki so do sedaj pobirale davščino na pivo v višji gori označeni meri. Ne bodo pa smele pobirati te davščine v višji meri nego v oni od 2 K 20 v. one občine, ktere niso do sedaj pobirale nikake davščine ali pa ne višje od 2 K 20 v od hl.

O tem se obveščajo vsi občinski zastopi v svrhu da primerno vpoštevajo navedeno okoliščino pri sestavljanju proračunov za leto 1903.

Deželni odbor si dovoljuje opaziti da se ne more strinjati s temi-le upravnimi nazori; ne zdi se mu namreč umestno, da smejo vpeljati tudi za prihodnji dve leti davščino na pivo po 3 K 40 v le one občine, ki so bile vze v prejšnjih letih primorane v svrhu pokritja nujnih občinskih potrebščin obdačiti pivo v tej višji meri, in da morajo pa omejiti obdačenje piva one občine, ktere bi zbok enakih nujnih potreb potrebovale višjo davščino na pivo sedaj ali pa v bližnji prihodnosti. Pravičnost bi zahtevala marveč, da se za enake javne potrebe dovolè enaka sredstva v pokritje istih, ne da bi se dovolila kakemu omejenemu številu občinskih uprav kaka predpravica vsled prednosti časa.

Opaziti je tudi, da pivo, kteremu je vze itak v tem obziru podeljena neka ugodna prednost glede obdačljivosti, tvori nevarno konkurenco vinu, kar škodi z ozirom na to, da je vino najglavnejši pridelek poljedelske obrti v deželi, očitno koristim prebivalstva naše kronovine.

Pivo se zamore smatrati nadalje za edini predmet, kteri bi se moral višje obdačiti nedo do sedaj tudi vsled dejstva, da vse doklade avtonomnih skupščin na neposredne in posredne davke so dosegle skoro v vseh občinah te kronovine najvišjo mero, s katero se zamore obdačiti dotični predmet.

Opomniti je še, da vsled mnogoštevilnih elementarnih nezdod, ki so zadele našo deželo in osobito vsled toče, ktera je uničila cele jako rodovitne kraje, se odnoše v mnogih občinah za celo vrsto

davek z vsemi občinskimi dokladami na istem.

Ker se morajo tedaj preskrbeti potrebna sredstva za razvoj redne občinske uprave, treba bode, da občine premotrijo to okoliščino ter ukrenejo potrebno glede nadomestitve onega dohodka, ki odpade vsled odpisa doklad na zemljarino celoma ali deloma. Taka izguba bi se zamogla nadomestiti, ako se v poštev vzamejo gori navedene okoliščine, najlozje edino-le s poviškom davščine na pivo.

Deželni odbor vabi vsa občinska zastopstva, da resno pretresejo zadevo v tej okrožnici obrazloženo; vabi pa osobito one občine, ki so pobirale do sedaj davščino na pivo le po 221 K od hl. ali pa manj, in za katere bi bil povišek te davščine edine sredstvo, s kojim bi se zamoglo občinsko gospodarstvo vzdrževati v ravnotežju.

Ako bi bile zadnje navedene občine voljne predložiti posamezno ali skupno kako prošnjo c. kr. vladi v svrhu da le-ta dovoli da se bode pivo smelo obdačiti v pokritje občinskih potrebščin z K 3-40 od hl. brez pridržkov in prikrajb, deželni odbor bi bil takoj pripravljen tople priporočiti nalične na razloge odprte prošnje, ki bi mu došle za nadaljno predložitev pristojni vladni oblasti.

Morilec svoje žene. — Pred porotnim sodiščem v Novemestu na Dolenjskem se je vršila dne 5 t. m. zanimiva kazenska razprava proti nekemu Franu Franciču. Poslednji je bil obdolžen umora svoje žene, terstavljen pred poroto.

Zanimive pa so posameznosti iz te razprave, ki so pokazale vso prefriganost obtoženčevu. Franc Francič je s svojo ženo Ano Francič živel v vednem prepiru ter je že dolgo časa nosil v sebi sklep da jo umori. V noči od 15. do 16. sept. 1899, pa se jej je približal v spanju in jo ustrelil v glavo, da je bila pri tisti priči mrtva. Zjutraj 16. sept. so našli ženo mrtvo in nepremično ležati, kakor je bila v spanju. Ali vsa postelja je bila v krvi, ki je lila iz zevajoče rane v glavi; v materini krvi ležal je tudi njen otrok 2-leten sinček, ki je spal pri materi in se ni prebudil, dokler ga niso ljudje vzeli od mrtve. Morilec je skušal zvrniti sum od sebe in zbuditi mnenje, kakor da bi se bila ranjca sama usmrtila z revolverjem, zaradi tega je položil poleg nje na posteljo samokres in letel na sodišče naznaniti „samomor“ svoje žene. A slaba vest ga je izdajala in po njegovem vedenju so na sodišču sumili, da je Francič umoril svojo ženo ter so ga zaprli. Komisija je na licu mesta spoznala, da se Ana Francič ni sama usmrtila marveč da je bila žrtev umora. V ječi pa je bil Francič slučajno skupaj zaprt z onim ciganom Heldom, ki je bil zaradi umora obsojen na vislice in takrat tudi obešen. Temu ciganu je Francič razodel da je svojo ženo umoril, a ciganu mu je svetoval da naj vse taji. Predno pa so cigana obesili, je le ta izdal Franciča in orožniku povedal, kar mu je razkril Francič. — Ko je Francič slišal, da ga je cigan izdal, je ušel iz zapore in pobegnil v Ameriko. V Ameriki pa je uganjal sleparije in nepoštenosti različne vrste tako, da so ga tamošnje oblasti izročile avstrijskim oblastvom. Tako je prišel pred novomeško porotno sodišče. Iz Amerike je pisaril svoji materi pisma v katerih je izrekel da je ženo ustrelil, a da mu nič ne morejo, ker ga Novomesto ne bo videlo do sodnega dne. Ker njegova mati, ki je tudi sovražila umorjeno, ni znala brati, dajala je sosedom prebirati pisma in tako je tudi po teh pismih stvar prišla na dan. Iz izpovedbe raznih prič se je izvedelo, da je bila umorjena Ana poštena in pobožna ženska, da pa se je vedno bala svojega moža in ga je enkrat po noči dobila pri svojem vzglavju, a se je tiho izmaknil ko se je ona zbudila. Vse okolnosti so kazale Franciča kot človeka zlobne naravi, ki je zmožen vsake hudobije.

Porotniki so ga obsodili z 9 glasovi „da“ proti 3 „ne“ na smrt na vešala. Zagovarjal je morilec dr. Tavčar.

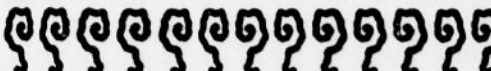
Slovenska Šolska Matica. — V odborovi seji tega pedagoško-književnega društva dne 4. t. m. so se vzeli na znanje poverjeniki, ki so se nastavili izza zadnje seje. Nova poverjeništa se osnujejo za Celje (mesto), Novo mesto, II. drž. gimnazijo in realko v Ljubljani. — Za leta 1902. dobe društveniki troje knjig: 1. Pedagoški Letopis, obsegajoč poročila o posameznih učnih predmetih, pedagoško-znanstvene razprave, poročila o društvenem delovanju in imenik članov; 2. Učne slike, t. j. po formalnih učnih stopnjah prirejene obravnave vseh beril, nahajajočih se v sedanjih Abecednikih in v Začetnici; 3. Realne knjižnice II. snopič: nadaljevanje Apihove zgodovinske učne snovi za ljudske šole. — Določil se je tem knjigam obseg: izbrale so se izmed po-

delo. Ker so rokopisi že večinoma pripravljani, se začne knjige prav v kratkem tiskati, tako da jih dobe člani še pred Božičem. — Matica namerava izdati tudi kratke realne knjižice za učence najvišjih razredov. — Dalje izda in založi navodilo k Črničevci I. računici v obsegu 5 tiskanih pol. Cena iztisu je 1-20 K. Knjižica se že tiska in jo bode v nekaj dneh dobili pri odboru in pri ljubljanskih knjigotržcih (tudi pri J. Bahovcu, trgovcu s papirjem). Poštino je posebej plačati. — Sklenilo se je, da priredi Matica tudi letos pedagoška in znanstvena predavanja v Gorici (g. prof. Bežek) in v Ljubljani (o Božiču g. ravnatelj H. Schreiner o formularnih učnih stopnjah) — Društvo stopi v dogovor s „Hrvatskim pedagog. književnim sborom“ zaradi vzajemnega dobivanja knjig, ki jih izdajata društvi. Konečni sklep se prepusti občnemu zboru. — Slednjic se obrača odbor še enkrat po vseh, ki nameravajo pristopiti k društvu, naj se podvzajajo z letnino 4 K, da more odbor še v pravem času določiti število iztisov posameznim knjigam. Ker se veliko poverjenikov ni vposlalo nabranega denarja, oziroma zglasila svojih članov, se prosijo, da to takoj store. Pomnimo se, da se je v okrajih, ki so že zglasili število članov v primeri z lanskim letom dokaj pomnožilo. O d b o r.

Kriza v lesni trgovini na Kranjskem. — „Slov. Narodu“ poročajo, da je nastala v lesni trgovini popolna kriza. Cene lesu rapidno padajo. Vagon lesa, ki je imel v Trstu in na Reki sploh ceno 600 K, velja danes le 500 K. Uzrok krizi je, ker zastaja na skladiščih les in to zaradi tega, ker se je jelo iz Bosne izvažati ogromne množine lesa. Kupci kupujejo le še najpotrebnejši les. Bati se je popolnega propada lesne trgovine.

Hrvatski ban Khuen-Hedervary je dal, tako poročajo razni listi, pretekli teden ostavko. Naslednik mu ni še znan.

Požrtvovalna soproga. — Nek pisar berolinske gledališke agenture je na vso moč prizadeval ustanoviti samostojno gledališko agenturo, a za to mu je nedostajalo denarja. Te dni je skočila v vodo njegova žena. Pri utopljenki so našli pismo, v katerem naznanja, da se je utopila, da bo mogel mož s pomočjo njene zavarovalnine ustanoviti gled. agenturo.

Velika zaloga
gotovih oblek
vsake vrste in vsake mere.
!!! Brez konkurence !!!
ANTON KRUSIČ,
trgovec in krojaški mojster
v Gorici, Vrtna ulica št. 26.

Gospodu lekarničarju
Gabrijelu PICCOLI
v Ljubljani.
Vaše železnato vino sem s prav dobrim uspehom vporabljal pri neki gospji, ki je dolgo trpela na živcih. — Prosim Vas torej, da mi dopošljete še šest steklenic zgoraj navedenega vina.
Dr. L. Färber,
c. kr. štabni zdravnik.
V Gorici, 6. junija 1901.
Prodaja se v lekarnah v Gorici, Tolminu, Trstu, v Istri in Dalmaciji po 2-40 K steklenico.

BRIVNICA
Anton Pucelj
priporoča svojo
brivnico v Gorici
na Travniku, in
brivsko podružnico
v ulici Tre Rè, 16.

Ivan Bednařik
priporoča svojo
knjigoveznicu
v Gorici
ulica Vetturini št. 3.

Pri Velodromu
Goriško pivo
na prodaj po 16 kr. liter.

Anton Pečenko
Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporoča
pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, briških, dalmatinskih in isterskih vinogradov.
Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.
Cene zmerne. Postrežba poštena.

Valentinčič
okusne kolace za birmance
Josip pekovski mojster priporoča
in razno pecivo, ki je vednosveže
Pekarija se nahaja v GORICI, v Raštelju hiš. št. 29.

ZAHVALA.

Ob prerani smrti naše preljubljene in nepozabne hčerke, oziroma sestre

Franciške Blažica,

izreka tem potom podpisana najsrčnejšo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, čast. duhovščini, spoštovanim sodelavkam in delavcem za poklonitev krasnih vencev, gg. pevcem in pevkam za gniljivo petje v cerkvi in ob odprtem grobu, sploh vsem onim, ki so nam stali na strani v najbridkejših urah, ter spremili ranjco k večnemu počitku.

Bog stotero povni.

Zalujoča družina Blažica.

V Gorici (na Rojicah), 11. sept. 1902.

Franc Melink,

zidarski mojster v Višnjeviku št. 67, prevzema vsa zidarska dela po najnižji ceni. — Naročena dela se lično izvršujejo.

Po zmerni ceni je na prodaj lep, visoč

svetilnik (kloča)

ki je posebno pripraven za male cerkve na deželi. — Več se izve pri našem npravnistvu.

ZAHVALA.

O priliki smrti in pogreba našega predobrega soproga, odnosno očeta, tasta in deda

Frana Bunc-a,

upokojenega nadučitelja

izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, najiskrenejšo zahvalo bodisi na spremstvu blagega pokojnika k zadnjemu počitku, kakor tudi za brzajavne in pismene izraze sočutja.

Posebno pa smo dolžni zahvale prečastnemu gospodu dekanu in domačej čestitej duhovščini; prečastnim duhovnikom iz Gorjanskega, Pliskovice in Škrbine, preblagorodnemu g. bilježniku na krasnem vencu, slavnemu: uradništvu, ravnateljstvu in učiteljskemu zboru šole v Komnu, bližnjemu učit. osebju, kakor tudi mnogobrojnemu občinstvu.

Bog plačaj vsem!

Zalujoča obitelj.

KOMEN, 12. septembra 1902.

Največja trgovina krojnega blaga

„Krojaška zadruga“

Gorica, Gosposka ulica št. 7

Priporoča se v to stroko spadajoče kakovosti blaga za bližajočo se letno dobo, kakor: volne, perkal, satin, batist, zepfir svile, svile za prati, Voille de Lanie, Tennis, Oksford, piqué luknjasti. Možka sukna po vsaki ceni v veliki izbiri. Nadalje ima bogato zalogo preprog, pregrinjaj, zaves, blaga za mobilje, platna, Chiffona, ruskega platna, Kneippovega platna, hlačevine, volnenih odev, koftov, srajc, bombazevin, žepulja rut itd.

Gospode opozarja na izborno perilo, katero se razprodaja 15% pod ceno, dokler je še zalogo.

Pod perilo spada sledeče: bele srajce z barvanimi oprsniki ovrtniki, zapestnice, nogavice, srajce za hribolazce itd.

== Vse po najnižjih in stalnih cenah! ==

Na željo se razpošiljajo uzorci poštnine prosti.

Anton Kuštrin

Gosposki ulici h. št. 25.

(v lastni hiši)

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnideršič & Valenčič v H. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičerga mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanje po 5 Kg. na vse kraje.

Jakob Miklus,

trgovec z lesom in opeko, zaloga vsakovrstnega trdega in mehkega koroškega in kranjskega lesa ter pohištva, rakev (trug), vinskih posod, stiskalnice za vino in sadje vsake velikosti, kakor tudi kratkočasnih iger slovenskih „Marianje“ t. j. ličnih in trpežnih miz iz trdega lesu, ki imajo znotraj tro- ali štiriidelno kegljišče z vrtenici in kegljavnično blagajno po najnovejši sestavi, za krčmarje, zasebnike itd.

v Pevmi,

za Soškim mostom, p. Gorica, priporoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo, zagotavlja najhitrejšo postrežbo in jako nizke cene.

„Narodna Tiskarna“

*** v Gorici, ulica Vetturini št. 9 ***

je preskrbljena z povsem novimi črkami, okraski in finim papirjem, ter more prevzeti vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela z zagotovitvijo točne in strokovno pravilne izvršitve v moderni in okusni obliki po tako nizkih cenah, da se ne boji nikake konkurence

V zalogi ima vse tiskovine za duhovnije, županstva in druge urade na močnem papirju, ter na prodaj ima knjige: Ilijado, Tri igre, za slovensko mladino in Zgodovino

*** toliminske šole ***

TISKA:

- brošure * * *
- * * * diplome
- trgovske račune
- cenike * * *
- vabila na karton
- * * * in na papir
- sprejemnice * *
- * * * za društva
- pisma in zavitke
- s firmo * * *
- * * * etikete
- za vsakoršno * *
- * * * porabo
- plakate * * *
- v raznih barvah
- * * * in velikosti
- i. t. d.

TISKA:

- * * * pobotnice
- računske sklepe
- * lične tiskovine
- za industrijo * *
- * * * trgovino
- in obrt * * *
- * * * posetnice
- razne velikosti * *
- * * * in oblike
- z zavitki * * *
- * * * zaročnice
- in poročnice * *
- * * * v elegantnih
- škatljah * * *
- ter osmrtnice v
- * raznih oblikah
- i. t. d.

TISKA:

„GORICO“

ki izhaja dvakrat na teden v dveh izdajah, ter stane na leto 8 K, pol leta 4 K četrt leta 2 K

TISKA:

„PR. LIST“

ki izhaja vsak četrtrek ter stane na leto 4 K, pol leta 2 K, za manj premožne celo leto 3 K